

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS
TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—
shes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—
Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA
A. FULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson
Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits
Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus
Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp
Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 48

Tallinn, 30. novembril 1937

III aastakäik

SISU :

Lhk.

CONTENTS :

Page

POLLUMAJANDUS

Päevatööliste palgad taludeis 846
Taani põllumajanduse tasuvus 1936/37. a. 847

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

Eesti kaup Balkani riiges 848
Lühluudiseid 852

LAEVANDUS

Prahiturg 853

HINNAD

Tähtsamad hinnad ja noteeringud 855

POLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

Võiturg' 854
Peekoniturg 856
Tapaloomade ja lihaturg 856
Põllumajanduslik väljaveu 857
Kanamunaturg 857
Piimatürg 857
Teraviljatürg 858
Linaturg 858
Kartulitürg 859
Aedviljatürg 859
Kalaturg 860

VALISMAA MAJANDUSTEATMEID

Konjunkturi seis P.-Am. Ühendriikides 861

INFORMATSIOONI OSA

Eesti Panga nädalaaruanne 863

**VALISMINISTERIUMI VALISKAUBANDUSE
OSAKONNA TEATED**

Itaalia villatoodang ja -tööstus 864
Itaalia osa villaste kaupade ülemaailmses väljaveos
Koduajandusliku, nahkade ja villa sissevedu Inglisse 865
Margariinitööstusest riiklik monopool 866
Leedu kreditaasutiste tegevus 866
A/s. „Maistas“ tegevus 868

AGRICULTURE

Wages of Agricultural Day-Labourers 846
Profitableness of Danish Agriculture, 1936/37. 847

INDUSTRY AND TRADE

Estonia Merchandise in Balkan 848
Sundry Information 852

SHIPPING

Freight Market 853

PRICES

Prices and Quotations 855

AGRICULTURAL MARKETS

Butter Market 854
Bacon Market 856
Cattle and Meat Market 856
Exports of Agricultural Products 857
Egg Market 857
Milk Market 857
Grain Market 858
Flax Market 858
Potato Market 859
Vegetable Market 859
Fish Market 860

FOREIGN COUNTRIES

Economic Conditions in U. S. A. 861

INFORMATION PART

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return 863

FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION

Italian Wool Production and Wool Industry 864
Italy's Share in World Exports of Woollen Goods 865
*Imports of Rabbit Meat, Furs and Wool to Gr.
Britain 865*
State Monopoly of Margarine Industry 866
Activity of Lithuanian Credit Institutions 866
Activities of Maistas, Ltd. 868

PÖLLUMAJANDUS

PÄEVATÖOLISTE PALGAD TALUNDEIS. WAGES OF AGRICULTURAL DAY-LABOURERS.

Päevatöoliste järele oli viimasel suvel nõudmine suur, kuna alatisi töölisi ei olnud küllaldaselt saada, seepärast tuli kasustada rohkem päevilisi kui tavaliselt.

Päevatöoliste palgad näitasid juba kevadisel päevatöoliste kasustushooajal tõusu ja see kestis sügiseni, nõnda et kogu suve tõusis päevatöoliste palk keskmiselt kõrgemale kui varem. Tänavusuvised päevatöoliste palgad ületasid ka 1929. a. kõrgseisuaegsed palgad.

1929. a., mil päevatöoliste palgad olid kõrgeimad enne k. a. palku, maksti omal toidul olevaile hobusemeestele riigikeskmiselt 4,83 kr päevas, peremehetoidul olevaile hobusemeestele 3,75 kr, jalamees-päevilisile 2,10 kr, naistele 1,61 kr ja alaealisile 1,19 kr. Kriisi sügavpunktil, mil päevatöoliste palgad olid madalaimad, said riigikeskmiselt omal toidul olevad hobusemehed 2,74 kr päevas, peremehe toidul olevad hobusemehed 2,15 kr, jalamees-päevilised 1,21 kr, naised 0,95 kr ja alaealised 0,75 kr.

Majandusolukorra paranemisega hakkasid põllutöoliste palgad paranema ja nende paranemine on kestnud senini. 1937. a. maksti omal toidul olevaile hobusemeestele 4,86 kr päevas, peremehe toidul olevaile — 3,93 kr, jalameespäevilisile — 2,29 kr, naistele — 1,80 kr ja alaealistele — 1,35 kr päevas. Võrreldes 1933. a. madalseisuga oli seega päevatöoliste palk põllumajanduses tõusnud omal toidul olevail hobusemeestel 77%, peremehe toidul olevail — 82%, jalamees-päevilisil — 89%, naispäevilisil — 89% ja alaealisil — 93%. Hobusemeestel tõusis palk seega pisut väiksemal määral kui jala-päevatöolisil.

1929. a. palkade kõrgseisust oli tänavune päevatöoliste tasu omal toidul olevail hobusemeestel 0,6%, peremehe toidul olevail — 4,8%, jalameespäevilisil — 9,0%, naispäevilisil — 11,8% ja alaealisil — 13,4% suurem.

Päevatöoliste palk oli madalam kevadisel suiviljade külviajal, hiljem näitas aga tõusu. Suvel heinaniiduajal oli päevatöoliste palk

päeva kohta kõrgeim, kuid arvestades tööpäeva kestust ei olnud suvine heinaaegne palk kõige kõrgem, vaid sügisei viljakoristamisaegeid palku peab pidama kõrgeimaiks. Kevadisel päevatöoliste palkamishooajal oli keskmine tööpäeva kestus 11,5 t. ja arvestades päevapalku tunni palgaks selgus, et omal toidul olevaile hobusemeestele maksti 40,4 s tunnis, peremehe toidul olevaile hobusemeestele 33,3 s, jalameespäevilisile 18,1 s, naispäevilisile 13,7 s ja alaealisile 10,3 s tunnis. Heinaniiduaeg on suurima tööjoutarvitusega periood, seetõttu on ka nõudmine päeviliste järele suurim. Sõltuvalt tööjõu suuremast tarvitusest kui ka pikemast tööpäevast näitas palk tõusu. Keskmine tööpäeva pikkus tõusis 0,3 t. ja oli 11,8 t. Arvestades päevatöoliste palku tunnialgaks selgus, et omal toidul olevaile hobusemeestele maksti 44,2 s tunnis, peremehe toidul olevaile hobusemeestele — 35,6 s, jalamees-päevilisile 21,4 s, naispäevilisile 17,2 s ja alaealisile 12,7 s tunnis. Sügisel suiviljade lõikusajal näitas päevatöoliste palganorm päeva kohta langust võrreldes suvise päevapalغانormiga, kuid arvestades, et sügisel lühenes ka tööpäev tublisti, näitas päevatöoliste palk tõusu. Sügisel päevatöoliste palkamishooajal oli tööpäeva kestus 10,5 t. ja arvestades päevapalku tunnitasuks selgus, et omal toidul olevaile hobusemeestele maksti 45,4 s tunnis, peremehe toidul olevaile hobusemeestele — 36,3 s jalameespäevilisile — 21,6 s, naispäevilisile — 17,3 s ja alaealisile 13,3 s tunnis.

Arvestades päevatöoliste palku tunnitasuks oleme kõrvaldanud tööpäeva pikuse mõju palganormist ja näeme tunnitasukses palgalikumist ilma tööpäeva pikkusest mõjustatuna. Võrreldes tänavusuviseid päevatöoliste tunnitasuksid kolmel hooajal, näeme, et palk näitas tõusu kuni viimase momendini. Kevadest kesksuveni tõusis päevatöoliste palk 13,2% ja sügiseni 15,6%. Võrreldes 1936. a. päevatöoliste palganorme k. a. selgus, et k. a. oli 3 hooaja keskmil-

Päevatööliliste palgad 1937. a.
(tööpäevas kr.)

Day-Labourers' Wages, 1937 (Kr. per Day).

	Hobusemehele Labourers with their own Horses		Peremehe toidul Farmers' Board		
	omal toidul Own Board	pereme- he toidul Farmers' Board	mehele Males	naisele Females	alaeaa- lisele Under Age
Viru	4,82	3,97	2,39	1,88	1,85
Järva	4,72	3,98	2,39	1,90	1,41
Harju	4,77	3,93	2,28	1,76	1,32
Lääne	4,72	3,84	2,25	1,85	1,32
Saare	3,63	3,06	2,09	1,71	1,17
Pärnu	5,10	3,98	2,33	1,76	1,32
Viljandi	5,15	4,09	2,38	1,94	1,51
Tartu	4,93	4,00	2,31	1,80	1,38
Valga	5,20	4,12	2,33	1,82	1,48
Võru	4,05	4,07	2,22	1,74	1,30
Petseri	4,53	3,56	1,85	1,44	1,08
1937	4,86	3,93	2,29	1,80	1,35
1936	4,07	3,26	1,90	1,49	1,10
1935	3,50	2,80	1,60	1,30	0,90
1934	3,12	2,45	1,38	1,10	0,81
1933	2,74	2,15	1,21	0,95	0,70
1932	2,93	2,29	1,32	1,02	0,75
1931	3,67	2,93	1,68	1,29	0,93
1930	4,41	3,60	1,96	1,51	1,11
1929	4,83	3,75	2,10	1,61	1,19
1928	4,70	3,67	2,10	1,61	1,18

selt päevatööliliste palk 20% kõrgem m. a. omast. Ligikaudu samal määral näitasid töusu ka teiste põllutöölislühikide palgad.

Maade järgi oli päevatööliliste palk kõr-

geim Viljandimaal, kus maksti hobusemeestele omal toidul 5,15 kr päevas, peremehe toidul 4,09 kr, jalameespäevilisile 2,38 kr, naispäevilisile 1,94 kr ja alaealisile 1,51 kr. Võrdlemisi lähedased Viljandimaal makstud palganormidele olid päeviliste palganormid Valgamaal, kus maksti omal toidul olevaile hobusemeestele 5,20 kr, peremehe toidul olevaile — 4,12 kr, meespäevilisile — 2,33, naispäevilisile — 1,82 kr ja alaealisile — 1,48 kr päevas.

Madalaimad palgad olid päevatöölilisel Saare- ja Petserimaal. Saaremaal maksti omal toidul olevaile hobusemeestele 3,68 kr, peremehe toidul olevaile — 3,06 kr, meespäevilisile — 2,09 kr, naispäevilisile — 1,71 kr ja alaealisile — 1,17 kr. Petserimaal maksti omal toidul olevaile hobusemeestele 4,58 kr, peremehe toidul olevaile — 3,56 kr, jalameespäevilisile — 1,85 kr, naispäevilisile — 1,44 kr ja alaealisile — 1,08 kr. Üldiselt oli hobusemeeste palk madalaim Saaremaal ja jalapäevatöölilisel Petserimaal.

Päevatööliliste palgad, peale hobusemeeste, kellede juures see oli nimetatud peremehe toidul olevate kohta.

TAANI PÖLLUMAJANDUSE TASUVUS 1936/37. a.
PROFITABLENESS OF DANISH AGRICULTURE, 1936/37.

Agr. F. Sööt.

Taani põllumajanduse tasuvuse eelteated talundite raamatupidamisandmeid näitavad 1936/37. p. a. suurt tasuvuse langust.

Teraviljasaagid jäid 1936. a. ca 22% madalamaks e. a. ja ca 12% viimase 5 aasta keskmisest (1929—33). Ka suhkrupedisaaik jääb alla eelmise aasta taset, kartuli- ja aedviljasaagid ulatusid ligikaudu e. a. tasemele. Kui 1936. a. kogu põllusaak oli kogutud, osutus see ca 6% madalamaks 1935. aasta omast.

Hindade kujunemine 1936/37. p. a. ei olnud soodus põllumajandusele. Tingituna madalast teraviljasaagist ning viljaturu-konjunktuuri muutusest tõusid teraviljahinnad, samuti tõusid kartuli- ja muude seemnete hinnad, kuid hoopis vähem teravilja-

hindadest. Nii tõusis nisuhind kr 13,67-lt kr 19,46 kv kohta, s. o. ca 42%, oder kr 12,26-lt kr 17,54 — ca 43,0%, kartul kr 6,95-lt kr 7,80 kv kohta — ca 12,2%. Suhkrupedihihind jäi e. a. tasemele, samuti jäid väikse tõusuga e. a. tasemele või-, seapeki- ja tapaloomade hinnad; kanamunade hind langes ca 9%, küpsilehmadel — ca 1,6%. Eriti hoogsalt tõusid hobuste hinnad — kr 908-lt kr 1040-le tk-lt, s. o. ca 14,5%.

Põllumajandussaaduste hindade indeksite liikumisest (1909—14 = 100) nähtub, et põllumajanduse müügisaadused on tõusnud hoopis vähem kui ostuainete hinnad. Taimesaaduste indeks oli nim. baasil 1935/36. p. a. 101, 1936/37. p. a. — 127, s. o. tõus ca 25,7%, loomasaaduste indeks tõusis 117-lt

—118-le, s. o. ca 0,9%. Põllumajanduse müügiainete koguindeks tõusis 115-lt 118-le, s. a. ca 2,6%. Eriti suuresti tõusis jõusöötade indeks — 106-lt 131-le, s. o. ca 23,6%, kunstväetiste hinnad tõusid ca 2,2%, ehitused ja ehitusmaterjalid ca 5,1%, masinriistad ja riistade remont ca 4,8% ja tööpalgad ca 13,6%.

Talundite kogusaak tul-maa ha-le suurenes kr 593-lt kr 603-le, s. o. kr 10 ehk 1,7%. Jälgides kogusaagi koosseisu kujunemist alade järgi selgub, et suurenenud on veisepidamise kogusaak tul-maa ha-le kr 18, muu loomapidamise kogusaak kr 3, suurenemine seega kr 21. Vähenes kogusaak seapidamise alal kr 8, taimikasvatuse alal kr 1 ja muu kogusaagi alal kr 2 tul-maa ha-le, kokku vähenemine kr 11.

Kuigi söödabaas kujunes 1936. a. nõrgemaks e. a-st, suudeti sellele vaatamata toodangulangust pidurdada peamiselt jõusöötade juurdeostude suurendamise arvel ja lõpptulemusena näitas piimatoodang isegi väikest tõusu. Võihindade väike paranemine ja toodangu tõus mõjustasid veisepidamise kogusaagi tõusu. Muu loomapidamise kogusaak tõusis peamiselt hobuste juurdekasvu arvel. See tõus võinuks olla veelgi suurem kui kamamunade hind ei langenuks nii suuresti, kuna munatoodang suurenes ca 9%. Munatoodangu tõus kattis nüüd vaid hinnalanguse vahe ja seega jäi kogusaak kanapidamisest e. a. tasemele.

Seapidamise kogusaagi langus on tingitud peamiselt sigade arvu piiramisest, mistõttu toodang kujunes sedavõrd madalamaks e. a-st, et hindade väike tõus ei suutnud katta toodangulanguse vahet.

Käitiskulud koosnevad kuludest, millised on seotud talundite kogusaagi esiletoomisega. Käitiskulud tul-maa ha-le tõusid kr 505-lt kr 548-le, s. o. kr 43 ehk ca 5,8%. Kulupostides suurenes jõusöötade juurdeost tul-maa ha-le kr 30, töökulud tõusid kr 15, kunstväetiste juurdeost kr 1. Jõusööda kuluposti suurenemine on tingitud ühelt poolt madalast põllusaakidest, mistõttu tuli jõusööta osta suuremal määral juurde — ja teisalt tõusid jõusöötade hinnad ca 23%. Töökulu ja kunstväetiste juurdeostu-posti suurenemist põhjustas palkade tõus ca 14% ja kunstväetiste hinna tõus ca 2,2%.

Mitmesugused kulud vähenesid kr 3 tul-maa ha-le. Vähenemine toimus peamiselt hoonete remontide arvel; halvaksosutunud põllumajandusaastail lükkati vähemhädavajalikud remondid järgnevaile aastaile edasi.

Nagu tähendatud, suurenesid käitiskulud tul-maa ha-le kr 43, kogusaak — vaid kr 10, seega ületasid kulud tulusid kr 33. 1935/36. p. a. oli puhtsaak tul-maa ha-le kr 88; arvates sellest maha 1936/37. p. a. kulude suurenemise, ulatub puhtsaak nim. aastal kr 55 tul-maa ha-le, mis tasub aktivakapitali 2,7% e. a. 4,4% vastu. Rööbiti tasuvuse langusega langes ka ettevõtja tööpalk tul-maa ha-le — kr 80-lt kr 50-le ja maatulunduslik tulu kr 214-lt kr 188-le, s. o. kr 26.

Edasised väljavaated tasuvuse paranemiseks ei ole eriti soodsad, kuid 1937. a. maaviljustoodangu tõus ja loomasaaduste hindade paranemine viimaseil kuul lubavad siiski oletada 1937. a. tasuvuse paranemist.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

EESTI KAUP BALKANI RIIGES. — *ESTONIA MERCHANDISE IN BALKAN.*
Dr. A. Rannes.

Balkani riigid — Rumeenia, Bulgaaria, Lõunaslaavia, Kreeka ja Albaania — on neid maid, milliste osatähtsus meie väliskaubanduses on üsna väike, kuid millistega meil viimaseil aastail on püsinud passiivne kaubandusbilanss. Kõik osundatud riigid,

vaatamata viimaseil aastail järjest kasvavale industrialiseerimisele, on peamiselt ikka veel agraarmaad. See asjaolu ilmneb ka nende maade väliskaubandusstruktuurist: väljaveidu koosneb mitmesuguseist aed- ja puuviljadest, koloniaalkaupadest, loomariigisaa-

dusist, metsasaadusist, teraviljast jms. Rumeenia väljaveos moodustab muuseas tähtsat osa ka petrooleum. Seevastu piirdub sissevedu peamiselt mitmesuguste tööstuskaupadega, nagu tekstiil- ja metallkaubad, masinad, aparaadid, tööriistad. Seetõttu on kaubavahetus eriti elav maadega, millised Balkani riigist impordivad suurel kogusel eelsoodatud saadusi ning ekspordivad sinna eeskätt tootmisvahendeid ja mõnesuguseid tarbimiskaupu.

Balkani riikide osatähtsus Eesti üldväljaveos võrdub praegu ümmarguselt vaid 0,3%-ga, olles kriisiaastail veelgi väiksem, ulatudes aga enne kriisi (1929. a.) ligemale 0,7%-le. Nende osasuurus Eesti sisseveos ei ole ka palju suurem — mullu, näit., 0,7%, seega umbes samane nagu enne kriisi. Majanduskriisiaastail oli ka sisseveo osatähtsus Balkani riigist veidi madalam kui praegu (keskmiselt 0,5%). Seevastu on üksikute kaupade alal Balkani riikide osatähtsus palju suurem; see asjaolu käib aga eeskätt meie sisseveetavate kaupade kohta. Näit., tubaka sisseveost Eestisse teostati m. a. üle 37% osandatud riigist, loorberilehtede impordist üle 60%, petrooleumi sisseveost ligi 10% jm. Eesti kiviõliekspordist siirdus mullu Balkani riigesse (Bulgaaria) ümmarguselt 15%.

Alates 1930. a. on kaubavahetus Balkani riikidega meil püsinud pidevalt passiivseks, kusjuures sissevedu on mitmekordselt ületanud väljaveo. Ainult erakordselt suurte rotatsioonipaberi-müükide tõttu Kreeka osutus 1929. a. kaubandusbilanss nimetatud riikide rühmaga meile aktiivseks: tol aastal müüdi sinna 784 tuh. kr. eest kaupa ning osteti sealt 752 tuh. kr. väärtuses. Järgnevail aastail vahekord muutus: näit. 1931. a. veeti välja 57 tuh. kr. ja imporditi 295 tuh. kr. eest; 1933. a. eksporditi Balkani riigesse 68 tuh. kr. ja imporditi 213 tuh. kr. eest, 1936. a. tõusis ekspordiküll 213 tuh. kr.-le, import aga 587 tuh. kr.-le. Tänavu 10 kuu jooksul müüdi neisse riigesse kokku 80 tuh. kr. eest kaupu, osteti sealt aga 511 tuh. kr. väärtuses.

Võttes 1929. a. välja- kui ka sisseveo 100-ks, osutuks väljaveoindeks praegu vaid 10,3, kuna sisseveoindeks oleks 68. Välja-

vedu Balkani riigesse on seega viimase 9 aasta jooksul vähenenud tugevasti. Siinjuures olgu aga tähendatud, et ainult väljavedu Lõunaslaaviasse on tõusnud, ja seda õige suurel määral tänavu, kuhu müüdi 54 tuh. kr. eest kunstsarve.

Märksa väiksemat langust on osutanud sissevedu Balkani riigist, kusjuures import isegi elavnes Rumeeniast. Sissevedu Balkani riigist langes 1929—36. a. 22%, väljavedu sinna samal ajal aga 73%.

Milline Balkani turgudest osutub meile kõige tähtsamaks, on raske öelda, kuna ekspord neisse riigesse on olnud võrdlemisi kõikuva iseloomuga. Viimaste aastate jooksul suurenes pidevamalt ekspord Kreeka, kuid kriisieelset taset sealjuures ei ole saavutatud kaugeltki. Kui 1929. a. müüdi Kreeka kaupu meilt ümmarguselt 0,7 milj. kr. väärtuses, peamiselt rotatsioonipaberit (0,6 milj. kr. eest), villast riiet, pakkimis- ja tselluloosi, ulatus ekspord mullu sinna vaid 58 tuh. kr.-le, koosnedes aga hoopis teistsis kaupadest: puuvillalõng, alumiiniumkaup, trükipaber, vineer jm. Enam-vähem püsivamaks ekspordartikliks Kreeka on kujunenud meil rea aastate jooksul trükipaber, ehkki selle ulatus on võrdlemisi väike ning väga kõikuva iseloomuga: 1933. a. veeti trükipaberit meilt Kreeka 35 tn, 1935. a. — 126 tn, mullu aga vaid 15 tn. Juba teist aastat on edukalt eksporditud Kreeka puuvillalõnga, milline tänavu on senini osutunud ainsaks väljaveokaubaks nimetatud riiki.

Võrdluseks olgu toodud, näit., Soome ekspord Kreeka, mis ulatus mullu 27,3 milj. Smk. ehk üle 2 milj. kr., seega ükski juba 10 korda suurem kui meie ekspord Balkani riigesse kokku. Soome ekspordib Kreekas esijoones tselluloosi, puumassi, ajalehepaberit, tekstiilkaupu, pappi, fajanss-kaupa jm. Soome väljaveokoostis Kreeka on seega palju mitmekesisem kui Eesti oma, sisseveokoostis aga peagu sama nagu Eestisegi (peamiselt tubak, puuvili jms.). Läti väljavedu Kreeka on suuruselt märksa väiksem kui Eesti oma; mullu ulatus see vaid ümmarguselt 3000 Ls. Koostiselt on aga Läti ekspord Kreeka siiski tunduvalt mitmekesisem.

Kreeka tähtsamaks kaubandusosaliseks osutub Saksa. Mullu siirdus üle 36% Kreeka üldväljaveost Saksa, ning ligi 23% kogu Kreeka sisseveost teostus Saksast. Viimaste aastate jooksul on Saksa oma osatähtsust kreeka väliskaubanduses suutnud tõsta tunduvalt. Teisist maist etendavad kreeka väliskaubanduses tähtsat osa ka Inglise ja P.-Am. Ühendriigid. Inglise osatähtsus Kreeka sisseveos oli mullu 16%, P.-Am. Ühendriige oma 7%. Rumeenia ja Lõunaslaavia osasuured kõiguvad kreeka sisseveokaubanduses kumbki ca 5%. Tuleb nentida, et väliskaubandusbilanss osutub Kreeka passiivseks juba rida aastaid; mullu ulatus sisseveo ülekaal 4,5 miljard. drahmile. Siinjuures tuleb aga pidada silmas, et Kreeka kaubandusbilanssi aitavad tasakaalustada suurel määral tulud laevandusest ja väliskreeklaste säästsummade saadetised kodumaale. Et tänavu osutub põllumajandussaaduste Kreekas parimaks mõõdunud 10 aasta jooksul, tuleb arvestada tunduvalt soodsamaid väljaveotingimusi eeloleval aastal.

Tänavu on Kreeka uuendanud ka rida kaubanduslepinguid teiste riikidega. Senini kehtis meil Kreekaga kaubandusleping, mis sõlmiti 1927. a. ning muudeti osaliselt 1933. a. Asjalõppenud uued kaubandusläbirääkimised Kreekaga loovad kahtlemata soodsama aluse kaubavahetuseks Eesti ja Kreeka vahel.

Eesti kaubatarvitajaks Balkani riigest esineb ka Bulgaaria, olles ses suhtes väga ebastabiilse iseloomuga. Enam-vähem kindlamaks eksportartikliks sinna on kujunenud viimaste aastate jooksul linane riie, olgugi võrdlemisi väikeses ulatuses. 1929. a. veeti meilt välja Bulgaariasse kõige rohkem villast riidet (31 tuh. kr eest), linast riidet, rotatsioonpaberit ja mõningaid elektrielemente ja patareisid. Vahepeal jäi kaubavahetus Bulgaariaga üsna vaikseks, 1932. a. puudus eksport Eestist Bulgaariasse üldse. Mullu kujunes väljavedu Bulgaariasse erakordselt elavaks peamiselt meie kiviõlmitõugu tõttu sinna (2500 tn); üldväljavedu Bulgaariasse osutus mullu 115 tuh. kr-le. Tänavu näib aga väljavedu Bulgaariasse kujunevat taas tähtsusetuks.

Soome eksport Bulgaariasse oli mullu 338 tuh. Smk., koosnedes vaid sulfiit- ja sulfaattselluloosist. Läti väljavedu Bulgaariasse m. a. puudus aga seevastu täielikult.

Bulgaaria tähtsamaks sisseveokaupadeks on tekstiilsaadused, metallkaubad, masinad, aparaadid, tööriistad. Nende kaupadega varustab Bulgaariat eeskätt Saksa, ent ka Tšehhoslovakkia, Austria, Inglise ja Poola. Üha intensiivsemaks muutunud industrialiseerimise tagajärjel on paljude kaupade sissevedu Bulgaariasse vähenenud tugevasti, eeskätt aga maiusained, tallanahk, tsement, villakaubad, lihtsamad puuvillakaubad, õlu, mööbel, seep ja liim. Bulgaaria valitsus on viimasel ajal pannud kehtima reaadusi ja määrusi, millised peavad jälgima maa industrialiseerimisprotsessi ja tasandama teed. Tänapäev katab Bulgaaria puuvillatoodang üle poole omamaise tekstiiltööstuse puuvillatarvituse; kanepi ja lina sissevedu on sealjuures muutunud ülearuseks. Suuremat huvi tuntakse igasugu masinate, aparaatide ja tööriistade sisseveo vastu välismaalt, mis nähtus on loomulikuks maa industrialiseerimisprotsessi tagajärjeks. Seetõttu on muutunud ka Bulgaaria väljavedu tunduvalt. Kui varemail aastail piirdus Bulgaaria eksport peamiselt vaid tubaka, tera- ja kaunvilja ja mõningate loomariigisaadustega, liituvad neile tänavu näit. rida teisigi tähtsaid eksportkaupu, nagu: mitmesugused puuviljad, sojaoad, päevalilleõli jms. Bulgaaria väljavedu sarleb juba põhiloomult enam mõne Lääne-Euroopa kõrgektarenenud agraarmaa väljaveostruktuuriga.

Bulgaariast ostab Eesti peagu ainult tubakat, kuna teised kaubad (aniis, pähklid, lambakarusnahad) on üsna väikese tähtsusega. Sissevedu Bulgaariast võrdus mullu 186 tuh. kr-ga ja tänavu mõõdunud 10 kuu järgi — 155 tuh. kr-ga.

Lõunaslaaviasse on veetud välja Eestist kaupu võrdlemisi ühtlaselt: 1929—33. a. ilmnes pidev ekspordilangus ning alates 1934. a. taas järjekindel tõus. Ei saa aga öelda Lõunaslaavia kohta, et seal mõnele eesti kaubale oleks kujunenud püsiv ja kindel turg. Varemmail aastail näis selli-

senal küll teataval määral villane riie, kuid alates 1933. a. ei ole seda kaupa meilt enam eksporditud Lõunaslaaviasse. Olgugi et üsna väikeses ulatuses, on eesti kalakonservid (kilud ja sprotid) leidnud Lõunaslaavias turgu. Tähtsamaks eesti kaubaks Lõunaslaavias näib kujunevat kunstsarv. Esmakordselt veeti nimetatud artiklit sinna välja mullu ning tänava ulatus see juba 24 000 kg-le 54 tuh. kr väärtuses. Üldväljavedu Lõunaslaaviasse võrdus tänava juba 10 kuu jooksul üle 62 tuh. kr, summa, millest ei ole eksporditud alal Lõunaslaaviasse senini saavutatud.

Soome ekspord Lõunaslaaviasse ulatus mullu 1,7 milj. Smk-le, millest peamine osa langes sulfiit- ja sulfaattselluloosile. Läti väljavedu osundatud riiki võrdus m. a. 22 tuh. Ls-ga, piirdudes eeskätt vaid kummi- ja janiõude ekspordiga. Seega on Eesti väljaveokooztis Lõunaslaaviasse märksa erinev Läti ja Soome omast.

Lõunaslaaviast veame sisse pidevalt vaid hõimimata vineeri ja kanepit. Üldsissevedu nimetatud maast ulatus mullu 13 tuh. kr-le ja tänava 35 tuh. kr-le, seega kaubavahetus selle maaga osutub meile praegu aktiivseks.

Lõunaslaavia kaubanduspoliitiline tegevus tänava on olnud väga elav; sõlmiti kokku 5 kaubalepingut ja kuus kaubanduslikku kokkulepet. Tähtsaimaks lepinguosalisiks olid Rumeenia, Itaalia, Šveits, Holland ja Saksa. Sisseveetavast kaupadest tuleks nimetada eeskätt tekstiilsaadusi, mitmesuguseid metallkaupu, masinaid, aparate. Viimastega varustab Lõunaslaaviat suuremal määral Saksa.

Võrdlemisi kõikuva iseloomuga on ka meie väljavedu Rumeeniasse. Võttes meilt sinna eksporditud kaupade väärtuse 1929. a. 100-ks, langes indeks 1931. a. 60-le, tõusis järgmisel aastal juba kohe 239-le, et siis 1934. a. langeda taas 58-le, ning tõusta mullu 72-le. Üldsummas veeti Eestist mullu Rumeeniasse kaupu 27 tuh. kr eest, toodi aga samal ajal sealt sisse 167 tuh. kr väärtuses.

Püsivamaks eesti kaubaks Rumeenias on osutunud möödunud aastate jooksul puuvillalõng. Tuleb nentida, et kriisiaastail eksporditi meilt Rumeeniasse puuvillalõnga tundu-

valt enam kui praegu, aastas keskmiselt 50 tuh. kr eest; mullu aga veeti sinna välja puuvillalõnga vaid immarguselt 10 tuh. kr väärtuses. Varem aastail turustati väiksemal määral Rumeeniasse ka villast riidet ja telefoniaparate.

Rumeeniast sisseveetavaks kaupadeks Eestisse osutuvad esijoones petrooleum, päevalilleseemned, bensiin j.m. Tänavu imporditi Rumeeniast ka rukist (400 tn 72 tuh. kr väärtuses).

Vaatamata viimaseil aastail pidevalt kasvavale industrialiseerimisele, on Rumeenia peamiselt ikka veel agraarmaa. Mullu osutus teraviljasaak väga kordaläinuks; koos põllumajandustoodanguga suurenes ka tööstustoodang. Võttes 1929. a. 100-ks, osutus m. a. tööstuse toodanguindeks 135. Tähelepanuväärt on tekstiiltööstustoodangu suur juurdekasv viimasel ajal, mistõttu Rumeenia katab oma siseturutarvitust tekstiilkaupadega juba peagu täiel määral ise, seda peamiselt puuvilla- kui ka villakaupade alal. Seepärast on arusaadav, et ka eesti puuvillakaup on leidnud Rumeenias järjest väiksemat minekut. Industrialiseerimine toimub seal muuseas ka suurel määral sõjamajanduslikel kaalutlusil.

Balkani riigest osutub Albaania meile täiesti eemalseisvaks kaubandusosaliseks. Sinna oleme mõnel aastal eksporditud üsna väikesel määral trüki- või ajalehepaberit, imporditud ei ole me sealt aga üldse.

Peagu kõigi Balkani riikide ja Eesti vaheline kaubandus on olnud Eestile tugevasti passiivne. Ainult kaubavahetus Lõunaslaaviaga on olnud meile viimasel ajal aktiivne (ka Albaania), mis aga üldist kaubandusbilansi võrdlemisi suurt passiivsust osundatud riikide rühmaga ei ole vähendanud.

Peamise tähtsusega sisseveekaubaks Balkani riigest osutuvad meile tubak ning mitmesugused maitseained.

Märksa raskem on määritleda eesti traditsioonilist kaupa Balkanis. Peab nentima, et Eesti väljavedu Balkani riikidesse kannab üldiselt juhuslikku ilmet, seda eriti viimaseil aastail. Kahtlemata on eesti kaupade levitamisel sealses mais suuri raskusi, ees-

kätt selliste kaupade turustamisel, millistega on tegeldud senini — s.o. tekstiilkaubad ja paber. Viimaste turustamisraskused on tingitud esijoonel osundatud maade majanduses toimuvaist ümberkorrasustist (industrialiseerimine) viimasel ajal kui ka üha teravnenud võistlusest mitmete eksportmaadega. Eeldusi

oma eksporttegevuse arendamiseks Balkani riiges peaksid seepärast kasutama senisest suuremal määral ka mõned meie teised tööstusharud, nagu keemiatööstus (kunstsarv, kiviõli), metallitööstus jmt., mis aitaks tasakaalustada väliskaubandusbilanssi selle riikide rühmaga L.-Ida-Euroopas.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

● „Eesti Munaeksport“ esitas Majandusministeeriumile märgukirja, milles ta palub sisseveotollimaksu kaotamisega luua võimalusi lainepapi sisseveoks Soomest. Palve põhjenduseks tuuakse ette, et kodumaal valmistatud lainepapp olevat pruunikas-kirju, mis ei jäta puhast muljet, minevat niiskes õhus seistes hallitama ja haise-ma ning olevat ka liiga kõva, madalate ja teravate lainetega, mis põhjustavat munade purunemist. „Eesti Munaeksport“ kaaludes küsimust otsustas minna üle Soomes valmistatavale ja seal munade pakkimiseks tarvitatavale lainepapile, millel puuduvad kodumaise lainepapi halvad omadused: kuid see võivat toimuda ainult siis, kui võimaldatakse soome lainepapi tollivaba sissevedu, sest kehtiv sisseveotollimaks ulatuvat ligi 100% papihinnast. Munaeksportiks on va- ja aasta kestel ca 50 000 kg lainepappi.

Majandusministeerium asus küsimuse selgitamisele ja vajalike andmete kogumisele.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa:

● I. Maslansky & Rob. Veinblatt, Valgas, Uus 14 asuva villaketramistööstuse ümberkorraldamiseks ja sisseeadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 6 töölisi. Jõuandjaks petrooleumimootor 16 hj. Kraasitakse ja kedratatakse ümbruskonna lambavilla ning valmistatakse kalsudest vatti ja lõnga.

● E. Koch'ile, Tallinnas, Kinga t-lt Vene 6 üleviidud ja seal sisseseadud autoelektriseadeseade parandustöökojas töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 7 töölisi. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 2,25 hj. Parandatakse ja uuendatakse igasugu autoelektriseadesei ja tehakse muid elektrotehnikatöid.

● S. Kriegmann'ile, Narvas, Peetri pl. 6

asuva ja ümberkorraldatud kompvekki- ja biskviiditööstuses „Produkt“ töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 9 töölisi. Valmistatakse igasugu kompvekke ja küpsiseid ning biskviiti.

● V. Schvalde'le, Tartus, Raekoja 80 asuva, ümberkorraldatud ja -sisustatud viiditööstuses töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 7 töölisi. Jõuandjaks 0,5 hj. elektrimootor. Valmistatakse mitmesugust villi, viltjalanõusid jm. vilttooteid.

● M. Strasch'ile, Tallinnas, Pärnu m. 17 asunud ja Tartu m. 45 üleviidud ning firma „Textor“ nime all korrasstatud ja sisseseadud kübara- ja kudumistööstuses töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 20 töölisi. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 5 hj. Kootakse siid- ja villaseid riideid, paelu ning valmistatakse kübaraid.

● M. Schames'ile, Valgas, Tartu 12 asuva ja korrasstatud ning seadiselt täiendatud kunstvillatööstuses töötamiseks kuni 15. V 38. Ettevõttes leiab tööd 25 töölisi. Jõuandjaks 12 hj. lokomobiil. Valmistatakse kalsudest ja muist jätteist kunstvilla.

● J. Mustale, Tallinnas, Liivalaia 40 asuva, ümberkorraldatud ja sisseseadud puukentsade ja saapaliistude töökojas töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 12 töölisi. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 10 hj. Valmistatakse jalanõude- lise ja -kontsi.

● R. Eitelberg'ile, Pärnus, Tallinna m. 89 asuv telliskivi- ja ahjupottidete- has korraldada ümber ja seada sisse. Ettevõttes leiab tööd kuni 12 töölisi. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 7 hj. Valmistatakse ehituse ja ahjupottikive.

● A./S. E. M. Usvansky & Pojad, Tartus, Kaluri 44 uuel sisseseadud sadulsepa- töökojas töötamiseks. Ettevõttes leiab

tööd 10 töolist. Jõuandjaks 0,5 hj. elektrimootor. Valmistatakse rakmeid, rihmu jm. sadulsepatoide.

● O. Post'ile, Rakveres, Vabaduse 5 asuva potisepatöökoja ümberkorraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 5 töolist. Jõuandjaks 1,5 hj. elektrimootor. Valmistatakse ahjupotte ja -kive.

● T/ü. Otto Bester & Ko, Pärnus, Jannseni 33 asuva trikoo- ja riidetööstuse ümberkorraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 57 töolist. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 7 hj. ja lokomobiil 8 hj. Kootakse kunstiid- ja villast trikootooteid ning naisterõvarideid.

● T. Strandberg'ile, Nõmmel, Pärnu m. 124 köietööstuse uuesti sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 7 töolist. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 5 hj. Valmistatakse igasugu köisi ja nõöre.

● H. Elken & Vold. Altermann, Tallinnas, Varblase 5 asuva mööblitööstuse ümberkorraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 25 töolist. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 11 hj. Valmistatakse igasugu mööblit ja ruumide sisustusesemeid.

● U/Ü A. Tabor & Ko, Tallinnas, Tartu m 45 asuva mehaanilise paberikottide-töökoja ümberkorraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 6 töolist. Jõuandjaks 3,5 hj. elektrimootor. Valmistatakse igasugu paberkotte jm. pakkevahendeid.

● K. Möller'ile, Tallinnas, Niguliste 13 asuva jalanõude kiirparandus- ja riidepressimistöökoha „Valk“ ümberkorraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 20 töolist. Jõuandjaks 1,5 hj. elektrimootor. Parandatakse jalanõusid ja pressitakse rõivaid.

LAEVANDUS

PRAHITURG. — FREIGHT MARKET.

Laevade prahiturg nädalal kuni 24. nov. oli endiselt tagasihoidlik ning arenes mitmel turul veelgi langemistähe all.

Viljaveoturgudel oli üldine tendents vaikne. Argentiina viljaveos on nüüd selgunud lõplikult, et k. a. kuni ka 1938. a. 1. veerandi veod saavad märksa madalamad kui m. a. samal ajal. See on esiteks vanade tagavarade läbimüügi tõttu, teiseks on küllamad mõjutanud tunduvalt uut tulevat saaki ja kolmandaks ei toimu väljavedu m. a. eeskujul P.-Ameerikasse, kes ise on saanud eksportijaks. Nädala jooksul tehti L.-Ameerikast vaid üksikuid prahte, kusjuures üks norra laev aktsepteeris 26/3 S. Lorenzoust Inglisse, mis on üle 10/— madalam kui sept./okt. kõrgseisuprahid.

Ka P.-Ameerikast langesid prahid pisut nädala lõpuks Gulf-sadamaist Inglisse; Antwerpeni 3/9—3/6. Prahtimisi siit oli võrdlemisi rohkesti, mis näitab L.-Ameerika asendamist P.-Ameerikaga.

Mustast merest viljaprahte oli vaid üksikuid, kusjuures maksti Antwerpeni/Ing-

lise 17/9—18/—. Austraalia prahid langesid kuni 9/6—10/— üle miinimumi, s. o. L.-Austraaliast — Inglisse 41/6.

Teisist üleokeani-vedudest vaibus vanaraua vedu P.-Ameerikast. Suhkruveol Kuubast langesid prahid kuni 21/— 21/9 Inglisse. Idapoolsed veod olid tagasihoidlikud tonnaži ülepakkumise juures. Riis Saigonist Kontinenti 42/6.

Vahemere/Musta mere prahiturg oli üldiselt eelmisel tasemel, võrdlemisi kindla nõudmisega maakide alal. Kuid prahtides tuli ette veelgi langusi. Puuvillaseemneist Aleksandriast Hulli maksti vaid 16/6 kõrgema taseme 23/— vastu. Maakideveol oli nõudmine võrdlemisi elav, kuid hinnad lõdvenesid pisut. Bonast-Middlesboroughi maksti vaid 12/6 kõrgema taseme 17/6 vastu, Bona-Glasgow 12/3, Alžiir—Cardiff 10/— Bougie-Tyne Dock 12/9 Huelva-Newport 12/6; Huelva—Ardrossan 13/6.

Süteveoturgudel kestis võrdlemisi elav nõudmine tonnaži järele, kuid kuna laevu oli pakkumisel küllaldaselt, lõdvenesid

mõned hinnad pisut. Maksti: Cardiffi rajoonist: L.-Ameerikasse 8/6—10/—, Aleksandriasse 7/6—7/8; L.-Itaaliasse 7/1—7/8; Orani 7/6; Lissaboni 8/—8/3; Bordeaux'sse 7/6; Roueni 6/—6/6. Inglise idarannast Taani sadamaisse maksti 6/—5/6, Balti mere sadamaisse 6/—6/9. Danzigist Rootsi 5/9—6/—.

Metsavedudes oli tegevus vaatamata sesooni lõpule väga loid, mida tuleb seletada metsaostude äärmise tagasihoidlikkusega, kuna nähtavasti tahetakse viia alla ka sel alal olnud kõrget hinnataset. 1938. a. peale ei ole peagu metsa müüdud, nii et ka prahtimisi ei ole. Seda asjaolu tuleks laevaomanikel arvestada. Üksikuist metsaprahtimisist võiks nimetada:

800 sld. Riia/Antverp. 37/6 (aug./sept. 55/—56/— vastu), 800 sld. Riia/Acton Grange 55/—, 600 sld. Pärnu/E. C. Inglise 37/6, 1000 sld. Traingsund/E. C. Inglise 39/—.

Võrreldes aug./sept. on hindade langus seega 25—30%, mis on teatavas mõttes katastroofiline, kuna arvestades vahapeal toimunud laevakulude tõusu on prahid langenud peagu endisele madalatasemele tasuvuse suhtes. Analüüsidest seisundit kaldub siiski arvamus sinna poole, et on tegemist sesoone ja müügitoru kokkuvärisemise tõttu tek-

kinud asjaoludega ning 1938. a. sesoonis peaksid prahid paranema. Tegelikult jääb tänavu suur osa metsa müümata, ja kuigi tuleva aasta väljaveokvootesid on vähendatud 10%, arvatakse, et veokogus ei tule väiksem. „Baltic & Int. Martime Conference“ poolt on 1938. a-le töötatud välja ka uued miinimumiveo-hinnad, millised saadetakse kõige lähemal ajal laiali kõikide põhjamaade laevaomanike ühinguile ning loodetavasti pannakse miinimumnormid 1938. a-le üksmeelselt kehtima.

Ajalepingule võeti vaid üksikuid suuremaid laevu, kusjuures pikemale ajale pakuti veel vaid ca 5/— tn. Üksikuist reisidest üle ookeani maksti 2,10—2.— doll/dw. tn.

Punkrisüte hinnad nov.:

Koht	Sort	Hind
Newcastle on Tyne	Good U. S.	21/—21/6
Scotch ports	Good U. S.	21/—20/6
London	Durham	29/—
Antwerpen	Westfaalia U. S.	21/6
Rotterdam	Westfaalia U. S.	20/—21/—
Kieli kanal kuni 150 tn.		26/—
Danzig, Gdynia	Sileesia	15/—
Gibraltar	Welsh	37/6
Aleksandria, Port Said	Welsh	43/—
Madeira	Welsh	40/—
NSVL-u Musta mere sadamad		29/3
Leningrad		28/9

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

Võituruseisund on muutunud taas kindlamaks, kusjuures m. n. enamuse maade võihindade tase Inglise jäi püsima e. n. tasemele. Taani võihind lõvenes aga 1 š. cwt-lt. Meie võihind lõvenes Manchesteris 2 š cwt, kuna võihinnanoteeringuks märgiti 124—126 š cwt. Vastavalt võihindade liikumisele ja väljaveetud võikoguste vahetõrgete kujunemisele üksikute turgude järgi (kusjuures kasustati ka reservsummasid) noteeriti meie eksportvõihinnaks 15.—21. XI — 183 s. kg. ja 22.—28. XI — 175 s. kg.

Turutendents püsiv.

Kuna üldiselt võituruseisundi kujunemiseeldused pakkumise poolel on edasi soodsad,

võib arvata, et hindade langus oli ajutine nähtus ning edaspidi võime loota püsivamaid hindu. Võrreldes m. a. sama aja võihindu praegusiga näeme, et tänavu on võihind veelgi tunduvalt kõrgem. Nii noteeriti Manchesteris meie võihinnaks m. a. samal ajal 103—105 š cwt, s. o. 36 s. kg-lt madalamalt kui tänavu. Ühtlasi on meie eksportvõie viimane hinnanoteering 30 s. kg-lt kõrgem kui m. a. samal ajal. Seega on tänavu võituruseisund vaatamata viimasele hinnalangusele tunduvalt soodsam m. a. sama aja seisundist.

Võie sissevedu Inglise oli ka okt. 706 118 cwt m. a. sama kuu 775 858 cwt vastu, vä-

TAHTSAMAD HINNAD JA NOTEERINGUD. — PRICES AND QUOTATIONS.

English Nomenclature see No. 4.	22/XI	15/XI	%	Oktoober		English Nomenclature see No. 4.	22/XI	15/XI	%	Oktoober	
	28/XI	21/XI		1937	1936		28/XI	21/XI		1937	1936
	1937	1937					+	-			
SUURMÜÜGHINNAD Tallinnas (Börsikom. noteeringute järgi (kr. kv))											
1. Rukis	16,00	16,00	0	16,00	14,26	81. Searasv, sulstatamata	120	125	-4,0	120	117
2. Nisu	21,26	21,26	0	22,75	24,38	82. " sulstatud	140	140	0	140	137
3. Oder, sõdda	17,00	17,00	0	17,00	15,75	83. Loomarasv, sulstatamata	80	80	0	80	84
4. Kaer	14,50	14,50	0	14,50	12,23	84. " sulstatud	80	80	0	80	78
5. Rukkijahu	17,68	17,48	+0,8	17,68	14,98	85.a. Eesti erivalik	50	50	0	50	60
6. Rukkipüü	28,00	28,00	0	28,00	21,16	86. Raimed, värsked	15	28	-46,4	23	18
7. Nisupüü (kõrgem sort)	43,00	43,00	0	43,00	46,00	87. Kilud, värsked	65	60	+8,3	68	34
8. Kartulid, sõsgi	2,65 ²⁾	2,65 ²⁾	0	2,25 ²⁾	2,13	88. Ristikhein	0,1	6,1	0	6,8	6,1
9. " tõstuse	2,10	2,10	0	2,03	1,95	89. Aasahein	4,9	4,9	0	5,1	4,8
10. Kartulitärklis	24,00	24,00	0	24,00	25,00	90. Põletispuud, kase (m ³)	880	880	0	845	845
11. Junst, sveitsi (kg)	1,25	1,25	0	1,35	1,23	91. " männi	563	563	0	568	528
12. Talmevõi (kg)	0,88	0,88	0	82,50	75,00	92. Petroleum (lt)	16	16	0	16	12
13. Suhkur	45,88	45,88	0	45,88	42,47	PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE NOTEERINGUD.					
14. Sool	2,30	2,30	0	2,30	2,50	Rukis — (kr. kv.)					
15. Riis, Burma II	47,00	47,00	0	46,88	45,00	93. Hamburg (La Plata)	15,40	15,51	-0,7	15,87	11,15
16. Tee, or Pek., Tseilon (kg)	5,80	5,80	0	5,78	5,76	94. Chicago	9,61	10,98	-4,7	10,60	11,91
17. Kohv, Rio, Santos	2,98	2,98	0	2,98	4,68	95. Winnipeg	10,30	10,64	-2,3	11,98	10,07
18. Kakao, hollandi	2,10	2,10	0	2,10	2,10	Nisu — (kr. kv.)					
19. Heering., S. Matties (tünn)	51,50	51,50	G	51,50	48,50	96. Hamburg (Manitoba I)	21,34	21,85	-2,3	22,12	17,70
20. " Matfals	55,50	55,50	G	55,50	52,50	97. Liverpool	15,68	16,24	-4,5	17,82	16,56
21. Paigid, kuusk, mänd (tüm)	20,00	20,00	0	20,00	14,23	98. Chicago	12,00	12,00	0	13,25	15,52
22. Paberipuu (rm)	9,50	9,50	0	8,75	6,00	99. Winnipeg	14,68	15,06	-2,9	16,57	14,96
23. Saet, mat., mänd u/s (tüm)	40,00	40,00	0	43,50	33,18	Mais — (kr. kv.)					
24. Telliskivid (1000 tk.)	49,00	47,00	+4,3	47,00		100. Chicago	7,66	7,81	+0,7	8,47	13,70
25. Sillikaatkivid (1000 tk.)	42,00	42,00	0	42,00	38,68	Fiima lahtiselt Tallinn (snt. lt)					
26. Tsemant (tünn 170 kg) ¹⁾	5,85	5,85	0	5,85	6,45	101. I v. piimakapulustele	18	18	0	12,3	10,6
26.a. Taem. paberkot. (170 kg) ¹⁾	5,15	5,15	0	5,15	5,95	102. I v. piimatõstustele	12	12	0	11,3	9,9
27. Lubli	2,20	2,20	0	2,20	2,77	103. II v. piimakapulustele	11	11	0	10,3	9,6
28. Tsinivalge (kg)	0,56	0,56	0	0,56	0,42	104. II v. piimatõstustele	10	10	0	9,8	8,2
29. Ooker (kg)	0,23	0,23	0	0,23	0,24	Või. (snt. kg)					
30. Värnits	64,50	64,50	0	64,00	70,25	105. Tallinn	176	183	-4,4	192	140
31. Linaseeme, õli tootmiseks	17,25	17,25	0	16,75	19,25	106. Kindlustatud hind	145	145	0	145	154
32. Olikoogid, linaseemne	13,50	13,50	0	13,13	13,50	Londons.					
33. Nisuküü	11,00	11,00	0	11,00	9,50	107. Taani	259	255	+0,4	260	217
34. Superfosfaat, 18—20%	—	—	—	—	4,85	108. Eesti	—	—	—	239	—
35. Kaalisool, 40%	—	—	—	—	10,55	109. Läti	—	—	—	—	—
36. Fosforiit, eesti	—	—	—	—	3,18	110. Leedu	—	—	—	245	—
37. Nitrofoska	—	—	—	—	21,15	111. U-Meremaa	—	215	—	248	178
38. Raud, sordi	22,00	22,00	0	22,00	14,75	Manchesteris.					
39. Teras, vedru	32,00	32,00	0	32,00	24,00	112. Taani	259	265	+1,6	265	222
40. Inglistina	485,00	485,00	0	550,00	440,00	113. Eesti	229	230	-3,0	245	181
41. Seafina	51,00	51,00	0	54,00	43,00	114. Läti	223	230	-3,0	245	180
42. Vaskplekk, punane	285,00	285,00	0	285,00	157,50	115. Soome	244	244	0	253	202
43. " valge	195,00	195,00	0	195,00	140,00	116. Rootsi	244	244	0	253	202
44. Tsinplekk	77,50	77,50	0	77,50	69,00	Berliinis.					
45. Puuvillariis, bjäs (mtr.)	0,61	0,61	0	0,61	0,56	117. Saksa margivõi	—	—	—	—	351
46. Tallanahk, eesti nah. (kg)	2,45	2,45	0	2,45	2,45	118. Peen meiereivõi	—	—	—	—	343
47. " ameer. n. I s.	2,75	2,75	0	2,75	2,75	119. Meiereivõi	—	—	—	—	322
48. Paber, rotatsiooni	23,20	23,20	0	23,20	23,20	120. Koephaagents. — Taani	209	207	+1,0	214	174
49. Kivistisi, auru, Newcastle	3,15	3,15	0	3,15	2,58	Peekon. (snt. kg)					
50. " sepa	3,65	3,65	0	3,80	—	121. Tallinn 60 — 72 kg I s.	88 ³⁾	88 ⁴⁾	0	88	88
51. Põlevkivi, I-a s.	0,90	0,90	0	0,90	0,80	122. " { 55,5—59,5 " " }	88 ³⁾	83 ⁴⁾	0	83	83
52. Turvas	1,00	1,00	0	1,00	0,90	123. " { 72,5—75,0 " " }	79 ³⁾	79 ⁴⁾	0	79	79
53. Põlevkivivõli	5,80	5,80	0	5,80	4,80	Londons (kõrgem not.)					
54. Küttevõli, o/ü. "E. Kiviõli"	6,75	6,75	0	6,75	4,75	124. Taani	164	164	0	166	172
55. Kivivõrv	19,00	19,00	0	19,00	19,00	125. Eesti	153	152	+0,7	154	154
56. Nafta	14,25	14,25	0	14,06	10,50	126. Läti	153	152	+0,7	154	154
57. Petroleum, Ameerika	18,50	16,50	0	15,75	12,00	127. Leedu	153	152	+0,7	154	154
58. Bens., Riigi Põlevkivit. (lt)	0,31	0,31	0	0,31	0,28	128. Rootsi	159	157	+1,3	159	165
59. " Kiviõli "Estolin"*) (lt)	0,32	0,32	0	0,32	0,29	129. Iiri	171	171	0	178	169
VÄIKEMÜÜGHINNAD Tallinnas (snt. kg.)											
60. Rukkijahu	17,4	17,4	0	17,5	14,8	130. Poola	158	152	+0,7	154	154
61. Sepikujahu	27,5	27,5	0	27,5	28	Lina — Võru-Petsari.					
62. Manna	50	50	0	50	50	131. Ristna (R)	106	108	+2,9	125	99
63. Kartulijahu	30	30	0	30	35	132. Hoffsdreiband (HD)	97	94	-3,2	116	90
64. Kartulid	3,2	3,2	0	3,2	3,6	133. Dreiband (D)	88	85	-3,5	107	81
65. Suhkur	47	47	0	47	44	134. Ordin.-dreiband (OD)	79	76	-3,9	98	72
66. Sool	5	5	0	5	5	135. L.-ordin.-dreib. (LOD)	70	67	-4,6	89	62
67. Piim, II II valik lahtine	13	13	0	12	12	136. Takuprakk (H)	61	58	+5,2	80	52
68. Lauavõi	215	210	+2,4	203	174	Mujal Eestis.					
69. Kõõgivõi	190	190	0	183	162	137. Ristna (R)	104	101	+3,0	123	98
70. Koor, sõsak (liiter)	110	110	0	100	108	138. Hoffsdreiband (HD)	95	92	+8,3	114	89
71. hapu	110	110	0	100	105	139. Dreiband (D)	86	83	+3,6	105	80
72. Kanamunad (paar)	15	14	+7,1	12	11	140. Ordin.-dreiband (OD)	77	74	-4,0	98	71
73. Sealiha, keeduliha	95	95	0	98	102	141. L.-ordin.-dreib. (LOD)	68	65	+4,6	87	60
74. " praeliha	105	105	0	108	102	142. Takuprakk (H)	59	56	+5,4	78	51
75. Loomaliha, supiliha	56	55	0	55	50						
76. " praeliha	75	75	0	71	78						
77. Vasikaliha, esim. veer.	60	60	0	55	60						
78. " tag.	70	70	0	70	68						
79. Lambaliha, esim. veer.	80	58	+3,4	62	67						
80. " tag.	70	65	+7,7	50	62						

1) fr. Rakvere; 2) ühes teedemaksuga; 3) 29./XI—5./XII; 4) 22./XI—28./XI; 5) Lääne rannas.

henedes seega 9%. K.a. esimese 10 kuu jooksul importis Englise võid 7 788 548 cwt, s. o. 4% vähem m. a. samast ajast. Või sissevedu on suurenenud Taanist, Rootsist, Hollandist, Soomest, Lätist, Eestist ja Ungarist, kuna teisist maist on see mäidanud vähenemist.

Siseturul maksus või s. kg.:

Tallinnas	—	lauavõi 215—220 s kg,	köögivõi 195—205 s kg
Tartus	"	210—220 " "	" 168—188 " "
Viljandis	"	215 " "	" 188—200 " "
Pärnus	"	220—225 " "	" 180—190 " "
Valgas	"	215—225 " "	" 180—200 " "
Rakveres	"	210—220 " "	" 175—180 " "
Narvas	"	220—225 " "	" 175—195 " "

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul püsib endiselt kindel tendents. Eesti peekoni noteering Londonis tõusis 1 š tsn-lt, s. o. 86 š-le tsn. Käesolev noteering ületab 3 š m. a. samaaegse noteeringu. Stabiilsed hinnad välisurul võimaldavad maksta ka siseturul püsivaid hindu.

K. n. maksavad eksporttapamajad seas kasvatajale järgmisi hindu:

Tapakaal	I sort	II sort	III sort	IV sort
60—72 kg.	88	83		
55,5—59 "	83	79	Siseturu hinnad	
72,5—75 "	83	79		
75,5—80 "	79	75		

ja elussigade eest:

90—120 kg. raskused	62 s	oluskaalu-kg.
121—160 " " "	66 " " "	
üle 160 " " "	62 " " "	

M. n. tapeti eksporttapamajades 1532 siga e. n. 1533 sea vastu. Nädala üldläbikäik tõusis 4453 seale 4267 sea vastu e. nädalal.

M. n. saadeti Saksa 1672 elussiga. Kogusummas on saadetud senini Saksa 9700 siga. Kuna kokkuleppe põhjal võime eksportida Saksa 20 000 siga, on peagu pool osa lepingust juba täidetud.

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Veiste pakkumine oli m. n. keskmine ning nõudmine kujunes üsna rahuldavaks. Hinnad veidi kõvenesid ning tuleval nädalal on loota hindade tõusu pullidel ja mullikail, sest 1. dets. algab veiselihakaasport Soome. Eksportitakse tapetuna keskmises ning isegi alla keskmise rammususega väiksemaid pulle ja mullikaid. Rammusaid pulle ja mullikaid ei ekspordita ning samuti on lehmad siseturukaubaks. Rammusad ja nuumatud veised on siseturul võrdlemisi kõrges hinnas.

M. n. keskmiselt maksus veiseliha suurmüügil:

Suured pullid rammusad 45—48 s. ja keskmised 42—44 s. kg. Eluskaaluhinnad 29—31 s. kg.

Väiksemad pullid: rammusad 40—42 s., keskmised 40—42 s. ja lahjad 35—40 s. kg. Eluskaalu järgi maksusid väiksemad pullid 24—28—30 s. kg.

Lehma- ja härjaliha: nuumatul 47—50 s., keskmisil 39—42 s. ja lahjadel 30—35 s. kg.

Mullikalaha rammusail 43—45 s., keskmisil 40—42 s. ja lahjadel 35—40 s. Eluskaaluhinnad 24—26—30 s. kg.

Turustades veiseid lihakaalu alusel, kus nahk ja pudemed jäävad ostjale, tuleb eeltoodud lihakilo hinnale arvata naha ja pudemete arvel juurde pullidel 10—12 s. ja lehmadel 12—14 s.

Vasikate pakkumine võrdlemisi tagasihoidlik. Nõudmine samuti vaikne. Tapetud vasikad ühes nahaga püsivad endises hinnas, kuigi vasikanahahind tükilt nõrgenes paari kr. piires. Nii maksusid tapetud vasikad ühes nahaga nuumatud 65—75 s., keskmised 60—65 s. ja lahjad 55—60 s. kg. Elusvasikate hinnad 35—42—48 s. kg. Tendents püsib.

Lammaste pakkumine keskmine. Nõudmine samuti keskmine, mistõttu valitseb juba kauemat aega püsiv tendents, mida on loota ka eelolevaks nädalaks.

Tapetud lambad ilma naha ja pudemeteta maksusid siseturul: rammusad 43—52 s., keskmised 45—48 s. ja lahjad 40—45 s. kg. Eluslambad 28—33—36 s. kg.

Ekspordilambaliha-noteering jäi muutmatuks. Seega maksub ekspordilambaliha tapamajades headuse järgi 75—80 s. kg. Eluskaalu alusel maksuvad ekspordilambad franko saatejaam 33—36 s. kg.

Sigade pakkumine kujunes suureks, mis võrdlemisi rahuldava nõudmise juures tõi siiski kaasa tugevat hinnatõrjenumist. Eeloleval nädalal võib loota tendentsi kõvenemist. Nädala keskmiselt maksusid tapetud sead ühes peade-jalgadega: noored ja peekonkaalulised 76—78 s., lihasead 70—75 s. ja rasvasead 68—70 s. kg, Elussigade hind 58 s. kg.

Nahkade hinnad. Nahaturul valitseb nõrk tendents, peamiselt tagasihoidliku nõudmise arvel. Veisenahad toorelt 90 s. kg. Vasikanahad 4.00—4.25 kr. tk. Lambanahad 2.00—4.00 kr. tk. Hobusenahad 12—13 kr. tk.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunahindade liikumine Inglises toimus m. n. tõususuunas. Kuna aga m. n. meilt kanamune Saksa ei eksporditud (Saksast on saadud kõrgemat hinda kui teisilt turgudest), nõrgenes meie ekspordimunade hinnanoteering 115 s-le kg franko kogumispunkt. Siseturumunade hind tõusis aga 10 s. kg-lt, s. o. 100 s-le kg. Seega on ekspordimunade ja siseturumunade hindade tase jäänud juba väikeseks, mis kahtlemata ekspordile ei mõju soodsalt.

Kanamunade läbikäik maailmaturul on tänavu näidanud suurenemist. Nii suurenes näit. kanamunade sissevedu maailma tähtsamasse munade importmaasse — Inglisse — okt. ja k. a. esimesel 10 kuul 3% võrreldes m. a. sama ajaga. Sissevedu on

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas		1937. a.	1936. a.	1935. a.
	22./XI	15./XI	1/I	1./I	1./I
	28./XI	21./XI	kuni 28./XI	kuni 29./XI	kuni 1./XII
VOI (tonni) Butter (tons)	174,3	595,6	12382,7	9948,1	10249,3
Sellest:					
Saksa . . .	53,9	230,0	4564,5	4244,1	4131,0
Inglise . . .	117,9	865,5	7639,0	5507,7	5786,7
MUNAD (tuh. tk.) — Eggs (1000)	223	720	40168	43682	46949
Sellest:					
Inglise . . .	79	252	5792	17020	21803
Saksa . . .	—	324	33650	22084	19796
PEEKON (tonni) — Bacon (tons)	33,0	68,3	1975,7	2075,7	2032,4
LINA (tonni) Flax (tons)	79,0	108,7	5351,8	6769,8	4514,9
Sellest:					
Inglise . . .	—	—	1732,4	3019,4	2978,4
Belgia . . .	—	10,2	211,7	231,9	70,3
Soome . . .	8,0	—	319,6	465,3	150,5
Saksa . . .	—	85,2	2259,2	1253,0	1112,5
Prantsuske . . .	—	—	532,3	1807,4	101,6

suurenenud peamiselt Taanist, Hollandist, Rootsist ja Soomest, kuna teisist maist võib panna tähele kanamunade sisseveo vähenemist.

Kanamunade sissevedu šveitsi oli k. a. okt. 22 132 cwt m. a. sama kuu 31 502 kasti vastu. K. a. esimese 10 kuu jooksul veeti kanamune šveitsi 241 865 cwt, s. o. 17% enam kui m. a. samal ajal. Sissevedu on suurenenud Jugoslaaviast, Bulgaariast, Hollandist, Belgiast ja Poolast. Ka Eestist on veetud viimasel ajal mune šveitsi.

Siseturul maksusid kanamunad s. paar:

Tallinnas	15—16	Viljandis	15—16
Tartus	14—15	Valgas	14
Pärnus	13—15	Narvas	16
Rakveres	14—15		

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahindade noteerimiskomisjon noteeris 29. nov. s. a. Tallinna kohta piima eest endised hinnad, s. o. I valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 13 s. l. ja müügil piimatööstustele 12 senti liiter. II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 11 s. l. ja müügil piimatööstustele 10 senti liiter. Kuna nõudmine piima järele on hea, on tendents püsiv.

Väikemüügil maksus piim linnades piimakauplustes möödunud nädalal (senti liiter):

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	18—19	—	15—16	12—13
Tartu	14—15	11—12	—	10—11
Narva	16	—	—	12
Pärnu	18—19	14	—	13
Viljandi	15	—	—	12
Rakvere	15	—	—	11
Valga	14—15	—	—	10—11
Haapsalu	—	—	11	10

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Kuna praegu on nisulõikus Austraalias ja Argentiina põhjaprovintsidel, on loota lähemal ajal lõunapoolkera suurenevat nisupakkumist maailmaturul. Seda enam on tõenäoline lõunapoolkera tootjate maade pakkumise suurenemine uue lõikuse arvel, et vast lõppenud kaubandusaastal väga elava nisu väljaveo tagajärjel Argentiinast püüti tagavarade langemist alla miinimumseisu vältida nisueksporti keeluga kuni uue lõikuse turuleilmumiseni. Juba praegu avaldub teraviljaturul maailmas teatud närvlikkus peamiselt Argentiina uue lõikuse müügilõikuse kartusel. Teisalt on eelhinnangute järgi selgunud, et P.-Am. Ühendriiges tõuseb 1933. a. nisukülvipind 81 milj. aakrile tänavuse 68 milj. ja 1931—35. a. keskmise 61 milj. aakri vastu. Seega ületab tuleva-aastane nisukasvupind ligi $\frac{1}{5}$ tänavuse pinna, millest normaalkasvutingimuste juures loodetav kogutoodang võib tõusta kuni 1 miljard buš., mis annab juba tunduvalt ülejääki omatarvitusest ja mõjub kaasa taas kiirele tagavarade tõusule.

Ühelt poolt peatselt turuleilmuv lõunapoolkeramaade tänavune toodang ja teisalt P.-Am. Ühendriiges laiendatud kasvupinnad on tegurid, millised kutsusid esile m. n. uut teraviljaturu nõrgenemist ja hindade langust. Nii langes misuhind Hamburgis e. n. 21.85 kr-lt 21.34 kr-le ja Liverpoolis 16.24 kr-lt 15.68 kr-le. Chicagos jäi nädala

keskmise noteering — 12 kr. kv. — e. n. tasemele, kuna Winnipegis tõusis misuhind e. n. 14.06 kr-lt 14.63 kr-le kv.

Rukkihinnaid nõrgenesid kõigil mõõduandvaid turgudel ja keskmiseks m. n. hinnaks noteeriti Chicagos 9.61 kr. (e. n. 10.08), Winnipegis 10.30 kr. (e. n. 10.54) ja Hamburgis La Plata rukis 15.40 kr. (e. n. 15.51) kv.

Olukord söödaviljaturul on üldiselt parem kui nisuturul. M. n. näitasid maisihinnaid võrreldes e. n. väikest paranemist ja tõusid 7.61 kr-lt 7.66 kr-le kv. P.-Ameerika maisi järele püsib kindel nõudmine, kuna L.-Aafrika maisitootjais mais valitseva põua tagajärjel on keelatud sealne maisi väljavedu alates 15. XII.

Siseturu hinnad üksikuid turgudel jäid enamvähem e. n. tasemele ja olid rukkil 15—16 s., nisul 20—23 s., odral 15—18 s. ja kaeral 11—13 s., rukkijahul 16.5—18 s. ja sepikujahul 28—30 s. kg.

Tallinna Börsikomitee noteeris 24. nov. teraviljadele ja nende jahvatussaadusile järgmised hinnad kr. kv.: rukis 16, nisu 20—22,5, oder, õlle 18, oder, toidu 16—18 ja kaer 14—15.

	Puhk ja Pojad suurveski	A/s. Rotermanni tehaad
Rukkijahu	17.20—18.50	17.90
Rukkipüül	26	25—27
Nisupüül	30—40	28—43

LINATURG. — FLAX MARKET.

Linahindade langus, mis algas juba sept. ja kestis pidevalt viimase ajani, osutub nüüd teatud tõusutendentsi. Madalaimale langes linahind paar nädalat tagasi, mil noteerimiskomisjoni poolt Tallinnas 19. nov. k. a. noteeriti Võru-Petseri lina kokkuostuhinnaks 103 s kg R sordi alusel. Võrreldes suvise ja kevadise kõrgseisuga, mil linahind oli 146 s Võru-Petseri R sordi alusel, langes linahind 43 s, s. o. ca 30%. Paar nädalat tagasi oli ka maailmaturul väga nõrk seis. Lina pakuti õige vähe, kuid ei leidunud ostjaid. Siis aga muutus olukord järsku, tekkis enam huvi linadeostu vastu ja hind stabiliseerus

teatud tasemele. Meie Võru-Petseri R-sordi alusel tehti tehinguid £ 63.10 — £ 64 cif. Kuid elavnenuid nõudmine tõi esile ka väikest hinnatõusu; nii müüdi m. n. meie lina juba £ 67—68 cif. Võru-Petseri alusel.

NSVL müüis m. n. ca 6500 tn lina, keskmiselt £ 42—£ 44 kullas fob. Mõneil väiksemalt partiilt tõusis hind ka £ 45 kullas fob. vene kasteleo IV gr. I sordilt. Nimelt oli venelasil viimase müügi juures põhimõtteks, et suuremad partiid anti odavamalt ja väikeste juhulike partiide ostjailt nõuti kõrgemat hinda.

Linahinnad Šotis:

	24. XI 37.	17. XI 37.
Võru-Petseri R	£ 67—68	£ 63—64
Pärnu ülepuhastatud R	£ 65—66	£ 61—62
Pärnu takk I	£ 48—49	£ 47—48
Läti-Livoonia R	£ 68—69	£ 66—67
NSVL kasteleo IV gr. I sort	£ 75—76	£ 73—74

kuostuhinnad riiklike standardsortide alusel franko kokkuostja ladu kg-lt:

	Võru- ja Petserimaal	Mujal Eestis
R	106	104
HD	97	95
D	88	86
OD	79	77
LOD	70	68
H	61	59
Takk I sort	68	
Takk II sort	58	
Takk III sort	48	
Ehitustakk	17	

Seega oli kaunis märgatav hinnatõus kõigil päritoludel.

Ka meie siseturul ei jätnud see avaldamata mõju. Senine tagasihoidlikkus linaostudes, mil ärid otsid peagu vastumeelselt, asendus kohe elava nõudmisega ja turuletoodud lina kadus kiiresti ning hind omas kindlat tõusutendentsi.

Linahindade noteerimiskomisjon oma koosolekul 26. nov. k. a. noteeris linakok-

Tendents püsiv.

Madalaim hind Petseri turul oli 15. nov. k. a., mil maksti 160 kr. R kaalust, M. n. algul maksti Petseri turul juba kr. 170.— ja enam kaalust, s. o. 105 s. R kg-st. Nüüd olevat hind tõusnud veelgi.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

M. n. kujunes kartulite väljavedu elavaks eelmisest nädalast. Väljavedu suurenes peamiselt seemnekartulite arvel, kuna söögikartuli väljavedu püsis peagu endisel tasemel. M. n. võeti väikesel määral kokku ka seemnekartuleid ja arvatavasti teostatakse seda ka k. n. Seemnekartuleid ei ole suudetud kuigi palju saata välja, mistõttu ladudes on praegu suuri koguseid kaupa.

M. n. saadeti välja 18 500 kv kartuleid, sellest 14 750 kv seemnekartuleid. Arvatavasti jätkub seemnekartulite väljavedu ka k. n.

Söögikartuleid saadeti peamiselt Rootsi Paldiski kui ka Tallinna sadama kaudu. Viru rannikul on kartulite väljavedu õige ta-

gasihoidlik. Kunda ja Mahu sadama kaudu veeti 20. nov.-ni Soome 471 kv. söögikartuleid.

Kartuli järele on nõudmine püsiv. Lõunapoolsed vabrikud ostavad endiselt P.-Eestist kartuleid.

Kartulihindade noteerimiskomisjoni koosolekul 29. XI. 37 noteeriti Börsikomitees järgmised hinnad:

1. Söögikartul: Lääne rannas kr. 2.50—2.80 kv., Viru rannas kr. 2.00—2.20 kv.
2. Tõöstuskartul: tärkliisvabrikuis 10 s. tärglise kg. ehk kr. 1.80—2.20 kv., piiritusvabrikuis 10—12 s. tärglise kg. ehk kr. 2.00—2.40 kv.

Tendents kindel.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Aedsaaduste suurimühginad noteeriti 26. nov. Börsikomitees:

Õunad, talisordised (sibulõun), eksportkõlblikud, franko Tallinn, pakkimiskuludeta 27 s. kg. Tendents püsiv. Punasevärvilised talisordilised õunad, alus nagu eelmisel — 35 s. kg. Tendents püsiv.

Sibulad, eksportkõlblikud, franko kokkuostukoht, pakkimiskuludeta, 19 s. kg. Tendents rahulik.

Sigurid, eksportkõlblikud, franko kok-

kuostukoht, pakkumiskuludeta, 18,5 s. kg. Tendents püsiv.

Konservkurgid, eksportkõlblikud ca 5 kg plekknõu kr. 2.20. Tendents kindel.

Aedvilja eksporditi 22.—27. nov.:

Õunu	16 591 kg.	Konservsõstraid	3 500 kg.
Sigureid	85 500 „	Jõhvikaid	8 000 „
Konservkurke	5 402 „		

Õunu, sigureid ja konservkurke eksporditi Soome, kuna konservsõstrad ja jõhvikad saadeti kõik Inglisse.

Tallinna turul maksusid 29. nov. väikemüügil:

Õunad . . . 10—50 s kg.	Peakapsas . . . 3—5 s kg.	Kaalikad . . . 8—10 s kg.	Pähklid . . . 100—150 s kg.
Tomatid, kasvumaj. 150—200 „ „	Hapukapsas 10 „ „	Kõrvitsad . . . 10 „ „	Hapukurgid 1—5 „ tk.
Sibulad . . . 27—30 „ „	Porgandid . . . 8—10 „ „	Jõhvikad . . . 27—30 „ „	Roh. sibulad 6—12 „ „
	Peedid . . . 12—15 „ „		

KALATURG. — FISH MARKET.

M. n. koosnes kalatoodang peamiselt tavalisist kalasortidest. Siseturg oli värskel kalaga varustatud rahuldavalt, kuna väljavedu arenes nõrgalt.

Siseturul esines tähtsama kaubana ahvenat ja haugi, milliste järele oli elav nõudmine Tallinna kui ka Tartu turul.

Ahvenat müüdi Tallinnas 20—30 s. kg., Tartus 10—28 s. kg., haugi 40—60 s. kg.

Rohkesti oli müügil ka meresiga hinnaga 65—90 s. kg. Rahuldaval kogusel tuli müügil sisevete-rääbist, Tallinnas müüdi neid 55—60 s. kg. Kahjuks oli kaugel maa transportimisel kaup kannatanud. Rääbis kui peenemaitseline ja õrn kala nõuab transportimisel kui ka turul müügil suurt hoolt.

Koha müügil vähe, mistõttu müügihind kallines 10 s. kg-lt.

Räimekaubanduses kujunes tegevus elavamaks, sest toodangu paranemisega tuli müügil rohkesti kodumaist värsket räime.

Tallinna turule tuli kalasadama kaudu räimi 2000—3000 kg. päevas, peale selle rohkesti ka kaugemaist randadest (Saaremaa ja Mahu). Tallinna lähe räimi müüdi 20 s. kg., kaugemalt toodud nõrgema kvaliteediga räimi 15—18 s. kg.

Tartu turule toodi räimi mitmest rannast

(Narva, Paldiski, Virtsu), müügi hind 15—30 s. kg.

Narva turul müüdi räimi 15 s. kg.

Kilusaak kehv. Tallinna turul müügil ainult soome päritoluga kilu 60—65 s. kg.

Turski endiselt suures valikus. Müügihind vastavalt kvaliteedile 15—20 s. kg.

Suitsukala-kaubanduses elav tegevus suitsuräime ja -siiaga. Rääm mitmesuguse kvaliteediga 6—10 s. 10 tk. Suitsusiiad 150—250 s. kg., suitsulõhi 8—10 kr. kg., suitsuangerjas 180—300 s. kg.

Tähtsamate kalaliikide turuhinnad s. kg.

	Tallinn 27. XI	Tartu 27. XI	Narva 26. XI
Lõhi, lõigat. värsket	200—280	—	—
Angerjas	140—250	250	—
Siig	65—90	65—70	—
Koha, I valik	120—140	100—110	—
Koha, II valik	80—120	75—100	—
Haug	50—60	40—45	40—45
Ahven	20—30	10—28	35
Latikas	60—65	45—50	25
Vimb	40—45	—	—
Linask	55—60	—	—
Koger	40—45	—	—
Rääbis	55—60	50—60	65
Luts	30—35	30	elus 60
Säinas	—	30	—
Särg	20—25	10—13	—
Kiisk	—	10—12	—
Rääm	15—20	15—30	15
Kilu	60—65	—	—
Tursk	15—20	—	35

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

KONJUNKTUURISEIS P.-AM. ÜHENDRIIKIDES. *ECONOMIC CONDITIONS IN U.S.A.*

Ühendriikide majanduses avaldus viimasel ajal pärast tugevat ning kiiret tõusu teatud seisak. Konjunktuuri edasine areng sisaldab kasvavat ebakindlust. Ühes toodangu vähenemisega on ka töötaolu taas teatud määral kasvanud. Tugevaim reaktsioon töökonfliktidele avaldus terase- ning autotööstuses. Üldiselt püsib toodang Ühendriigis ikkagi veel võrdlemisi kõrge tasemel. Väliskaubanduse arengus võib praegusel ajal konstateerida senise kiire tõusu katkemist. Vastandina eelmisele aastale lõpeb Ühendriikide väliskaubandus k. a. passivaalsaloga. Elatusmaksumus näitab endiselt aeglast tõusu ja see on palgakõrgenduste kaudu ka juba tugevasti mõjustanud tootmiskulusid.

Ametlik diskont püsib madalana. Kaupakrediit kasvab ja pangad vähendavad oma liikviidsuse säilitamiseks riigipaberite portfelli. Emisioonitegevus kasvab. Riigivõlg näitab vaatamata tulude suurenemisele kasvu. 1937/38. a. eelarve lõpeb arvatavasti puudujäägiga. Jätkatakse odava raha poliitikat. Üheltpoolt kohustatakse korraldusi konjunktuuriiliste liialduste ohjeldamiseks, teisalt aga jagatakse jällegi toetusi kontreihitusele ning puuvillatootjale.

Ühendriikide senises majandusarengus pärast maailmakriisi võib eraldada nelja ajajärku, milledest igaüks iseloomustub erineva vahekorra poolest riigi ning majanduse vahel.

1. Otseprogramm (dollari devalveerimine, AAA, NRA). See taotles esijoomes hinnarengu ümberpöörämist ja hõlmas ajajärku 1933. a. apr. kuni 1934. a. kesksuveni.

2. Riiklikud investeerimised ja töövõimaduste muretsemine. Seda püüti samal määral laiendada, mis määral „otseprogrammi“ tulemused vähenesid. See ajajärk kestis 1933. a. kesksuvest kuni 1936. a. apr., mil ülemkohus NRA tunnistas põhiseaduse vastaseks.

3. Reformprogramm (sotsiaalkindlustus, tööõigus, maareform) töömuretsemispoliitika

jätkamisega üldiselt elustuva majanduse raamides. See ajajärk kestis 1935. a. kesksuvest kuni 1936. a. lõpuni.

4. Katse Boomi reguleerimiseks ühes valmisolekuprogrammi arendamisega „järgmiseks“ kriisiks.

Viimane ajajärk iseloomustub eriti see-poolt, et eraalgatuse ergutamise eesmärgil lõdvendati riiklikku interventsiooni, kuigi seejuures jätkati riikliku kontrolli arendamist.

Umbes kuni augusti keskpaiku näis majandustõusu liikumine Ühendriigis kindlustatud pikemale ajale, võib-olla isegi aastaille. Vähemalt näis see nii meeoleolu järgi börsidel. Aug. lõpul olid liidu valitsuse töövahenduses registreeritud 4,85 milj. töötut 6,88 milj. vastu samal ajal eelmisel aastal.

Sellele järgnes rida tugevaid tagasilööke, mille silmapaistvamaks väljenduseks on New-Yorgi börsisündmused.

Pööre toimus siiski juba k. a. märtsis ja kursside alanev liikumine kestis juulini, mil börsitegevus näis taas toibuvat. Aug. teisel poolel hakkasid kursid aga taas kõikumama ja 19. okt. kujunes päevaks, mida võib võrrelda ainult 1929. a. okt. päeviga. Alles 14. aug. seisis tööstusaktiivide indeks 190.02-l, kuid juba 16. okt. langes see 136.30-le ja 19. okt. 118.84-le. Selle selgitamiseks võib mainida rida põhjusi: ehitusturg ei elustunud loodetud ulatuses, raudteelt ei saanud tööstus tellimisi arvatud ega vajatud ulatuses jne. Üldse osutus erainvesteerimisteggevus nõrgaks, et jätkata riiklikul algatusel saavutatud tõusuliikumist. Puuvillahindade langus pärast 1933. a. olematu tasemele, mis põhjustab kartusi farmerite tulu edasise kujunemise kohta, üldine hinnalangus kaubaturgudel jne. moodustavad löike üldisest konjunktuuriilisest tagasikäigust. Selle tagapõhjal laiutub kevadise streigilaine vari, mis ühes palkadega kruvis elatuskulud kõrgele, nii et laiemate töölismasside ja farmerite ostujõud hakkab kahane-ma.

Kahtlemata on valitsus aga täiesti teadlik nii ähvardavas hädaohus kui ka omas poliitilises vastutuses konjunktuuriolise tagasiarengu suhtes. Ei ole seepärast ainult mõeldav, vaid isegi tõenäoline, et ta radikaalsete korralduste abil püüab taas saada seisukorra peremeheks. Ses suhtes tuleb oodata 15. nov. kokkukutsutud erakorralise liidukongressi tulemusi.

Probleemidest, millised praegusel ajal majanduskäigule Ühendriigis annavad õige keerulise iseloomu, omavad küsimused finantsiaalsel ning sotsiaalsel alal eriti suurt tähtsust.

Eisimesiks häirivaiks tegureiks börsitegevuse arengus kevadel osutusid muuseas kuuldused, et valitsus kavatses hakata piirama toorainete ning investeerimisvarade ostmist, et sel teel pidurdada ebatervet hinnatõusu. Samuti häirivalt mõjusid börsitegevusele kuuldused kullahinna alandamiskavatsusist. Kuid ka veel teisest seisukohast tuleb hinnata nende kuulduste mõju. Nende kaudu juhiti nimelt majandusringkondade tähelepanu hädaohtudele, millised võivad tuletuda majandustegevuse liigest laienemisest selles tekkivale uutele kriisidudele. Arvestades seda tausta näib börsi tugev reaktsioon mõnesugusele majanduslikele tagasilöökidetele eriti arusaadavana.

Valitsus arvestas siiski juba varakult võimalusi raskuste tekkimiseks. Juba m. a. sügisel kohastati esimesi korraldusi inflatsioonistliku krediitkspansiooni ohjeldamiseks. Federal Reserv pankade süsteemi piires pandi kehtima nõue reservide alamäärade kahekordistamiseks ja hiljem järgnesid veel mõnesugused korraldused, millised näitasid, et valitsus muudab oma senist reflatsioonistlikku ehk hinnatõstmispoliitikat.

Kuid inflatsioonihädaoht ei ole praegusel ajal ainus rahaprobleem. Ka nn. „hot-money“ tähendab ameerika rahandusele tõsist hädaohtu. „Hot-money“ all mõistetakse ameerika pankades suureks paisunud saldo sid välismaa kasuks. Kui see raha mõnesuguseil Ameerika mõjupiirkonnast väljaspool arenevat põhjusil peaks hakkama äkki voolama suuremas ulatuses (teatud ulatuses leiabki see juba aset) välismaale tagasi, tä-

hendaks see ameerika pangandusele suurt raskust.

Hot-money küsimuse ja rahaturu kestva likviidsuse vahel valitseb tihe side, sest mõlemad on põhjustatud viimaseil aastail aset leidnud suurest kapitalisisseveost.

Selle põhjused ulatuvad tagasi dollari stabiliseerimisajajärku 1934. a. algul. Kuna tol ajal kindlaksmääratud kullahind osutus liiga kõrgeks võrreldes sisemaise hinnatase-mega, näis kullaekspordit Ühendriigesse välismaa-kapitalistidele kasutoova ärina. Peale selle põhjustasid kullavoolu Euroopast Ühendriigesse ka veel mitmesugused poliitilised tegurid ja samuti kullatoodangu kasvamine maailmas. Kulla kõrge hinna tõttu on selle tootmine praegusel ajal õige tasuv ja seejuurde seltsib veel, et NSVL finantseerib suure osa oma sisseveost kullaekspordi abil.

Teine probleem, mis konjunktuuriarengule on vajutanud oma pitsati, kannab sotsiaalset iseloomu ja on eriti just viimaseil kuul kujunenud väga akuutseks. Streigilained ja ülemkohtu muutuvad seisukohad on selle väljenduseks. Kuna ülemkohus veel m. a. tunnistas enamiku New Deal'i aluseist põhiseadusevastaseiks, sagedavad viimaseil ajal tunnused, et ülemkohus hakkab järjest enam andma järele viimaseil aastail sotsiaalsel ning majanduslikul alal endale teedrajanud uutele ideedele. Kõneldakse isegi juba võimalusist, et muutus ülemkohtu vaateis võib kujuneda aluseks NRA taasrakendamiseks. Ülemkohtu teatud suunas muutuvad seisukohad on suurkapitalistlikele ettevõtjatele ebameeldivaks töisasi-ajaks ja ongi juba tekitanud palju rahu-tust. Veelgi tugevamalt on suurkapitalistidele on aga mõjunud töölistkonna uus ning väga võimas streigikorraldus, kes pealegi niivõrd ei taotle palgakõrgendust, kui võrdtöövõtjate organiseerimisõiguse tunnustamist ettevõtjate poolt. Teatud kõikumised tööstuslikus toodangus on seepärast enam seoses streigiliikumisega kui konjunktuurioliste teguritega.

Kokkuvõttes võib konstateerida, et tsentraalne probleem Ühendriige konjunktuuriarengus asub finantsalal, kuid see mõjustab

omakorda ka tootmistegevust. Terasetoodang, mis kevadel saavutas 92% kapatsiteedist, oli langenud novembris 52%-le. Puuvillatarvitus langes sept. esimest korda madalamale kui samal ajal m. a. Konjunktuuriarengule eriti tundelikult reageeriva töömasinate toodang langes aug. Kuigi see sept. taas tõusis, põhines see peamiselt välistest saadud tellimiste kasvamisest, eriti Jaapanist ja NSVL-st. Ameerika ajakirjanduses konstateeritakse viimasel ajal kasvavahe tunduvalt vähenemist tööstuses. Kuna senini õnnestus palkade ja muude tootmis- kulude tõusu kompenseerida laieneva müügi abil, osutuvad need võimalused nüüd juba mõnel alal võrdlemisi piiratuks. Millist ulatust see võib omada lähemas tulevikus,

on praegu veel raske otsustada. Kuid arvestades toodangu tugevat tõusu eelmisel perioodil, näib vähemalt esialgu, et veel vaevalt võib kõnelda konjunktuuri pöördest. Lähtudes 1929. a. ja pidades silmas rahvastiku kasvu ning tehnika edusamme, võib vaatamata sellele, et on juba saavutatud 1929. a. tootmistase, veel vaevalt pidada majanduse senist aktiivsust liialdatuks.

Veel alles õige laialdane töötaolu on selle ilmekamaks tõenduseks. Sel määral, mil viimasel ajal ilmnenud majanduslikud tagasilöögid, millele juures poliitilised ning psühholoogilised tegurid etendavad suurt osa, süvenevad, omavad valitsuse edasised korraldused ja nende abil saavutatud menu järjest suuremat tähtsust.

INFORMATSIONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIVA

23. novembril 1937. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	34 216 116,12	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	908 496,77
välisaraha	14 699 704,62	3. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
2. Vahetusaraha — <i>Subsidiary Coin.</i>	1 027 058,09	a) pangatähed liikvel	50 979 876,—
3. Sisevekslid: — <i>Home Bills:</i>		b) jooksvad arved:	
kaubavekslid	11 219 789,37	valitsuse	21 063 305,50
põllumajandusl.	2 376 724,24	pankade	7 023 095,97
metsatööstusl.	61 497,57	teised	2 188 507,95
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>		30 274 909,42	
valitsusele	—	4. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	13 452 002,44
teistele *)	10 842 380,94		
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable</i>			
<i>Property and Equipment</i>	3 393 933,83		
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i>	22 778 079,85		
	100 615 284,63		100 615 284,63

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: } 60,20 %
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 2 124 261,55
Includes Blcr. 2 124 261,55 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

ITAALIA.

Itaalia villatoodang ja -tööstus.

Italian Wool Production and Wool Industry.

Itaalias on praegu 9 milj. lammast, mis arv on väiksem 1930. a. loendusarvust 10,3 milj.

Itaalia villatoodang tõuseb 100—110 tuh. kv pesemata villale aastas, mis võrdub umbes 60—65 tuh. pestud villa kv-ga. Toodang katab ainult ca $\frac{1}{8}$ Itaalia villatööstuse tarvidusest.

On võetud tarvitusele abinõusid lambakasvatamise tõstmiseks ja lambakasvatustehnika viimistlemiseks, kuna praegune villosaak lambalt on võrdlemisi väike — 1,5—2 kg. Loodetakse, et lambakasvatuse arenemise järele väheneb tunduvalt villa sisseveotarvidus.

Itaalias toodetud vill kuulub peagu kõik ristsugutustüüpi lammastele ja peamiselt selle paremale ja keskmisele sordile; puuduvad kõrgemad sordid, nagu selektsioonitud Austraalia ja Lõuna-Aafrika meriino omad.

Tööstuse tarviduse katteks puuduv villakogus veetakse sisse peamiselt Austraaliast, L.-Aafrikast, Argentiinast ja Uruguay'st, suuremjaolt pesemata. Pestud villa veetakse sisse võrdlemisi vähe: Suur-Britist, Prantsusest, Belgiast ja Argentiinast. Õige suur on villajätete ja täitekarvade (bourre, Füllhaar) sissevedu, peamiselt Suur-Britist, Belgiast ja Saksast. Neist 3 maist veetakse ka sisse väikesel määral soetud villa; see sissevedu väheneb iga aastaga Itaalia oma villatööstuse arenemise tagajärjel.

Villa — pesemata, pestud, soetud ja jätete — sissevedu Itaaliasse kõigub pesemata villa ümberarvutusel pestud villale ca 400—450 tuh. kv aastas; arvates sellest maha Itaaliast väljaveetav vill ja villajätted, osutub sisseveoks 350—400 tuh. kv aastas.

Arvestades villa sisseveo suurt tähtsust kaubandusbilansi väljakujunemisel ja asjaolu, et Itaalia veab villa sisse peamiselt

maist, kelledega tal on passiivne kaubavahetus, asetati 1934. a. villa sissevedu riikliku kontrolli alla, mis kord kehtib ka praegu.

Mõni aasta enne maailmasõda puudus Itaalia villasaaduste ekspordriikide seas. 1937. a. (esimesel 9 kuul) asub Itaalia juba teisel kohal (Suur-Briti järele) villasaaduste ülemaailmses väljaveos.

Itaalia villaste kangaste väljavedu on suunatud järgmisesse maissa:

Villaste kangaste väljavedu. (arvestades trükkimata kangaid)

		<i>Exports of Woolen Cloth.</i>					
		1937	1935	1934	1932	1930	1928
		(9 kuul) kv					
Kogu vill. kangaste väljavedu		70 292	56 324	74 670	68 673	79 323	72 144
Briti-India ja Tseilon		19 794	21 577	36 287	30 639	21 278	20 719
L.-Aafrika-							
Unioon		9 009	5 484	4 412	1 631	3 966	4 820
Suur-Briti		5 533	2 752	2 642	8 295	12 809	4 534
Šveits		3 621	768	623	842	—	—
Hiina		3 177	1 245	3 015	1 795	1 748	9 100
Hong-Kong		2 385	2 325	3 790	3 278	9 822	5 018
Argentiina		2 206	1 054	1 976	1 424	2 441	3 434
Egiptus		2 015	2 025	3 013	2 823	2 402	2 173
Portugal-							
Aafrika		1 992	3 240	2 933	830	1 748	608
Austria		886	575	558	1 071	923	1 807

Järgmine tab. näitab Itaalia villase lõnga väljavedu riikide järgi.

Villase lõnga väljavedu.

		<i>Exports of Woolen Yarn.</i>					
		1937	1935	1934	1932	1930	1928
		(9 kuul) kv					
Kogu villase lõnga väljavedu		14 804	8 766	11 887	19 390	14 208	20 221
Türgi		3 460	1 133	1 736	8 580	1 235	530
Kreeka		2 293	655	1 456	2 124	1 730	398
Bulgaaria		2 219	68	125	2 009	901	1 195
L.-Slaavia		1 424	1 581	1 437	1 661	661	420
Argentiina		1 189	1 127	1 361	4 944	3 236	6 617
Austria		599	906	848	1 189	442	637
Brasillia		452	807	253	339	1 143	2 459

Itaalia osa villaste kaupade ülemaailmses väljaveos.

Italy's Share in World Exports of Woollen Goods.

Itaalia kaubanduslehed toovad statistilisi andmeid villaste kangaste ja teiste villaste valmissaaduste ülemaailmse väljaveo kohta, mille järgi on Itaalia tõusnud 4 kohalt 1928. a. 2 kohale 1937. a.

1935. a. tõusis see 28,4 milj., 1936. a. 37 milj. ruut-yardile.

Tõusu näitab ka väljavedu Poolast, kuna väljavedu Prantsusest on tunduvalt langedud.

Riikide osasuurus villaste kaupade ülemaailmses väljaveos.

Järgmine tabel näitab villaste saaduste väljaveokäiku mainitud mais alates 1928. a., kusjuures indeksi aluseks on võetud 1928. a. = 100, arvatud välja Poola, kelle suhtes on aluseks võetud 1929. a. = 100.

Relative Importance of Countries in World Exports of Woollen Goods.

	1937 (9 kuul)	1935	1932	1928
Suur Briti	44,6%	48,3%	42,7%	39,4%
Itaalia	15,8	10,8	15,6	9,7
Jaapan	12,8	15,7	2,7	0,7
Saksa	11,6	9,2	16,1	16,2
Tšehhoslovakkia	3,7	3,6	4,5	9,1
Prantsuse	3,4	4,7	14,7	18,4
Poola	3,2	3,4	0,9	0,7
Belgia	1,9	1,3	1,4	2,1
Teised riigid	3,0	3,0	2,3	3,7
	100,0	100,0	100,0	100,0

Villaste kaupade väljaveoindeksid (1928 = 100).

Indexes of Woollen Goods Exports (1928 = 100).

	1937 (9 kuul)	1935	1932	1928
Suur Briti	66	61	46	100
Itaalia	96	55	68	100
Jaapan	990	750	150	100
Saksa	42	27	40	100
Tšehhoslovakkia	24	20	21	100
Prantsuse	11	13	28	100
Poola (1929)	109	106	26	100
Belgia	54	31	29	100
Teised riigid	50	43	45	100

Erilist tähelepanu väärib jaapani villaste saaduste suur väljaveotõus alates 1932. a. Kuna Jaapan 5 aasta eest puudus peagu täiesti villaste saaduste ülemaailmse tähtsusega eksportijate reas, tõusis 1933. a. Jaapani villatoodete väljavedu korraga 10 milj. ruut-yardile, mis kogus järgmisel aastal kahekordistus (20,3 milj. ruut-yardi);

Seega on Jaapani villaste saaduste väljavedu tõusnud ligi 10 korda. Väikest tõusu näitab ka Poola. Teisist riigest on väljavedu vähenenud.

INGLISE.

Kodujäneseliha, nahkade ja villa sissevedu Inglisse.

Imports of Rabbit Meat, Furs and Wool to Gr. Britain.

Värskest kodujäneselihast tuleb kaugelt suurem osa Belgiast ja külmutatud lihast Austraaliast.

tatud laevades, kuna kodujäneseliha on äärmiselt kiirestirknev kaup.

Kodujäneseliha toodi Inglisse:

Kodujäneseliha tuleb Inglisse pakituna kastidesse, millised on vooderdatud pergament- või mõne teise rasvakiindla paberiga. Kastid netokaal kõigub 60—80 inglise naela vahel. Tavaliselt pakitakse 24 kodujänesit ühte kasti. Jäneseid sorditakse kaalu järgi 2—3, 3—4 ja üle 4 naelaseisse sortidesse (üks inglise nael võrdub 453 gr-ga). Need kaalusordid pakitakse eraldi. Kõige soodsamini lähevad 2—3 naelased kodujänesed. Liha peab olema jahutatud enne väljasaatmist ning veetud külmutusruumidega varus-

	1936		1935		1934	
	tsn.	£	tsn.	£	tsn.	£
Värsked	73 825	152 971	25 076	88 729	17 216	76 531
Külmutatud	163 335	210 879	245 946	269 803	508 412	575 327

Heas seisundis kodujäneseliha hind on praegu 8 kuni 10 pentsi per nael suurkaubanduses. Sisseveetoid on 10% ad valorem.

Kodujänesenahku toodi Inglisse:

	1936		1935		1934	
	tsn.	£	tsn.	£	tsn.	£
Parkimata (arv)	15 488	289	14 658	417	26 962	713
(väärt.)	£ 385	703	£ 237	176	£ 306	403
Pargitud (arv)	10 522	641	8 341	941	9 552	838
(väärt.)	£ 413	888	£ 265	320	£ 334	634

Parkimata kodujänesnahku sorditakse tavaliselt 4 sorti: talve-, pooltalve-, sügis- ja suvesortidesse. Nahad on pakitud džuu- triidest pallidesse, tavaliselt 100 tosinat pal- lis. Pakkumisi tehakse kodujänesnahka- dele cif London, näidates keskmist naha- kaalu igas sordis. Proovid on vajalikud, tavaliselt üks pall igast sordist.

Sisseveotolli parkimata nahkadele ei ole, pargitud nahkadelt võetakse tolli 15% ad valorem.

Kodujänesevilla veeti Inglise: 1934. a. 1332 tsn, £ 96 616 väärtuses, 1935. a. 1597 tsn, £ 107 953 väärtuses ja 1936. a. 1404 tsn, £ 65 118 väärtuses.

SOOME.

Margariinitööstusest riiklik monopol.

State Monopoly of Margarine Industry.

Omal ajal suure propaganda abil Soome asutatud margariinitööstus on viimaseil aastail, mil turud on muutunud kitsamaiks ja ebasoodsamaiks võile, muutunud soome põl- lupidajaile tugevaks võistlejaks, millest heal meel soovitakse vabaneda. Margariinitoo- dangut on püütud kontingentida, on püütud piirata seda eriti tööstusmaksu pealepanemi- sega, kuid see ei aidanud. Margariinitoodang ja selle tarvitus kasvab aasta-aastalt, omades kindla tarvitajaskonna töölisingkonnis. Kõik katsed radikaalsemaiks sammudeks marga- riini väljatõrjumiseks või võistlejana leidsid senini kindlat opositsiooni. Kuna nüüd on hakatud leidma kompromisse tootja ja tar- vitaja huvide vahel, peetakse põllupidajate ringkonnis võimalikuks, et praegu võiks leida lahendust ka margariinitootmise kü- simus. Ajalehis on ilmunud mõtteavaldusi, et parimaks lahenduseks oleks margariini- tööstuse riigistamine. Riiklik margariini- tööstus võttes ühesandeks siseturuhindade reguleerimise, korraldaks oma toodangu iga- kord turuolukorra kohaselt, pakkudes roh- kem või vähem margariini, selle järele, kui- das tuleb siseturule võid, ja see oleks hästi painduv abinõu. Riigistamist ise peetakse aineliselt ja tehniliselt täiesti läbiviidavaks, sest riigil on juba olemas margariinivabrik,

mis tuleks seada ainult laiemale alusele. Või väljaveo-preemiade maksmist püsivalt aasta-aastalt, arvestades, et siseturul müüak- se margariini sama palju kui võid vee- takse välja, ei peeta normaalseks.

Margariinitööstuse riigistamise mõttele on juba ajalehis toodud vastuväiteid. Seda ei pooldata esiteks põhimõtteliselt, sest riik haaraks kava teostamise korral enda kätte taas uue tööstusharu, surudes välja eraette- võtjaid, kuid teiseks ei peeta seda õigusta- tuks ka sisuliselt, sest riigil on juba ole- mas margariinitööstus, mis võistleb eraette- võttega ja võib reguleerida hindu vabavõist- luse alusel. Ametiasutised ei ole riigista- mismõtet senini puudutanud. Üksikuist mõt- teavaldusist võib aga järeldada, et marga- riinitootmise küsimuses on valitsusel ka- vatsus olukorda reguleerida toodangu mak- sustamisega teissuguseil alusel kui senini, mil see maks sõltus võipreemiamaksust. Senini jääb aga margariini-küsimus lahti- seks. Omal ajal teostatud toodangu kontin- gentimine ebaõnnestus seetõttu, et see sat- tus ajale, mil võid ei jätkunud siseturu jaoks ja seda tuli asendada margariiniga lisakontingentide järgi, kuid need kaotasid otstarbe.

LEEDU.

Leedu krediitasutiste tegevus.

Activity of Lithuanian Credit Institutions.

Leedu krediitasutiste (arvatud välja mõ- ned väiksemad) arvetes seis 1. okt. 37 oli 297 milj. lit. 289 milj. lit. vastu 1. juul. s. a. ja 266 milj. lit. vastu 1. X 36.

Pankade tegevus arenes soodsalt ja üldi-

ses olukorras märgitakse paranemist: on suurenenud laenuõudlus kui ka hoisum- made juurdevool. Kohustusi õiendatakse korralikumalt ning protestitud vekslite arv väheneb, ehkki on suurenenud üldine läbi-

käik. Vaatamata hoiusummade kasvule on tunda puudust (krediidikapitali järele ja mõned pangad on sunnitud kasutama Leedu Panga krediiti. Varem käsutasid aga pangad suurte kassareservide üle, kuigi hoiusummad ei kasvanud.

K. a. kõikide Leedu pankade (arvatud välja Klaipedamaa) hoiusummad suurenesid 23,5 milj. lit.

I veerand 1. I—1. IV suurenemine 16,2 milj. lit.

II veerand 1. IV—1. VII suurenemine 10,1 milj. lit.

III veerand 1. VII—1. X vähenemine 2,9 milj. lit.

Kolmandal veerandil toimus hoiusummade vähenemine neis krediitasutis, kus hoiusummade enamik kuulub äriühingutele, millised kaubandusliku ja tööstusliku tegevuse elavnemisega lasksid käsutada olevaid summasid majandusringvoolu. Samal ajal suurenesid hoiusummad krediit-kooperatiivides 1,7 milj. lit ja riigihoiukassas 1,2 milj. lit.

Krediitasutiste hoiusummade seis 1. X 37 (tuh. lit.).

	Seis 1. X 37	Viimasel 9 kuul + suurenemine - vähenemine
Leedu Pank	70 302,0	- 7 134,3
Maapank	32 325,1	+10 144,0
Riigihoiukassa	57 943,6	+ 5 652,5
Aktsiapangad	72 287,6	+ 9 312,3
13 vastast. krediit-seltsi	6 280,0	+ 443,7
	239 088,3	+18 423,3
Küla kred.-kooper.	21 112,4	+ 2 266,0
Linna kred.-kooper.	16 882,1	+ 2 785,0
Kokku: 277 082,8		+23 474,2

Majandustõus ja olukorra stabiliseerumine soodustasid krediidimõudluse kasvu. 1937. a. 9 kuu jooksul anti krediitasutisist laenu 23,6 milj. lit. Märgitakse, et antud krediitide summa pidamiseks olema veel suurem, kuid kõikide laenuõudluste rahuldamiseks puudusid vajalikud ressursid.

Laenu andmine eraldi veerandite järgi:

I veerand 1. I—1. IV 1,4 milj. lit.

II veerand 1. IV—1. VII 3,7 milj. lit.

III veerand 1. VII—1. X 18,5 milj. lit.

Krediitasutiste laenu seis 1. V 37 (tuh. lit.).

	Seis 1. X 37	Viimasel 9 kuul + suurenemine - vähenemine
Leedu Pank	102 103,4	- 1 635,6
Maapank	140 668,3	+ 8 099,5
Riigihoiukassa	31 255,6	- 1 530,8
Aktsiapangad	89 097,9	+14 249,6
13 vastast. kred.-seltsi	10 544,3	+ 1 094,0
	373 670,5	+20 276,3
Küla kred.-kooperat.	39 441,3	+ 1 953,1
Linna kred.-kooperat.	21 139,3	+ 1 373,8
Kokku: 434 311,1		+23 608,7

Seega vähenes Leedu Panga ja Riigihoiukassa poolt antud laenu väärtus: Leedu Pangas seks, et korraldada liti emissiooni ja leedu krediiti, Riigihoiukassas vähendatakse laenuoperatsioone ja suurendatakse väärtpaperite kokkuostu. Laenu suurenesid eriti (14 milj. lit.) aktsiapankades, kuna need krediteerivad leedu kaubandust ja tööstust, milliste läbikäigud on nüüd tunduvalt suurenenud.

Krediitasutiste arvetesiseis 1. X 37. (milj. lit.).

	Aktsiapangad	13 vastast. kred.-seltsi	Maapank	Kokku	
				I X 37	I I 37
Kassa	4,85	0,65	3,74	9,24	9,53
Diskont	28,77	3,31	1,05	33,13	24,64
Laenu	62,33	4,33	139,62	206,33	191,62
Korrespondendid	1,92	0,08	2,39	4,39	4,36
Väärtpaperid	20,73	0,35	—	21,08	20,72
Kinnisvara	7,99	0,50	1,98	10,47	10,12
Teised aktiivid	6,19	0,78	5,07	12,04	11,76
	133,28	10,05	153,35	297,18	272,75
Põhikapital	27,41	1,41	48,07	76,89	76,91
Tagavarapakital	1,23	0,24	4,08	5,55	5,37
Hoiusummad	73,88	4,21	32,33	110,42	90,26
Kreeditorid	16,22	2,98	64,92	84,12	79,70
Korrespondendid	5,71	0,33	—	6,04	3,01
Teised passivid	8,33	0,33	4,45	14,16	17,50
Väljaspool bilanssi					
Inkasso	26,33	1,21	0,01	28,05	21,97
Garantiid	14,83	1,73	10,51	27,12	23,45

A/s. „Maistas'e“ tegevus. — *Activities of Maistas, Ltd.*

A/S. „Maistas'e“ tegevuse kohta hiljuti avaldatud andmeist nähtub, et välismaine nõudmine leedu lihasaaduste järele on suurem, kui seda suudetakse rahuldada. Selle aasta esimese 9 kuu jooksul veeti välja 222 479 tapetud ja elussiga 23,81 milj. lit. väärtuses; m. a. samal ajal veeti välja 223 707 siga 22,15 milj. lit. väärtuses. Kuna osa varustajaid ei täitnud õigeaegselt endale võetud kohustusi, on aktsiaseltsil omakorda raskusi välismaiste nõudmiste rahuldamisel. Nii töid sel aastal kuni 19. okt. talupidajad-seakasvatajad 33 890 siga (9,7%) vähem kui m. a. Kuna tavaliselt tuuakse sigu suvel vähem kui sügisel ja talvel, hakatakse varustamise reguleerimiseks suvel maksuma kõrgemat hinda. Nuumsigu tuuakse $\frac{1}{3}$ võrra vähem, kui neid võiks osta.

Viimasel ajal ei olnud sigade hinnad soodsad ja paiguti tuleb neid müüa alla omahinna; alates 1935. a. ei tee riigikassa enam juurdemakse sigade väljaveol. 30. sept. maksiti Londonis leedu esimese sordi peekoni ühe cwt. eest 100 š. ja 22. okt. ainult 83 š.

Veiste, lammaste, kodulindude ja kodujäneste kokkuost sel aastal on märgatavalt suurenenud. Veiste kokkuost on kahekordistunud ja kodulinde on ostetud 7 korda enam. Seoses konservide valmistuse laiendamisega on suurenenud ka vasikate ostmine. Kahe aasta jooksul on vastavad arvud suurenenud kümnekordselt. 1935. a. osteti 969 vasikat, 1936. a. — 3 592 v. ja 1937. a. 9 kuul — 10 678 vasikat.

Veiste väljavedu väärtuselt on kahekordistunud. K. a. esimese 9 kuu jooksul veeti välja 23 000 kodujänest, 22 500 kg lambaliha, 37 000 kodulindu.

Ka aktsiaseltsi kogu väljavedu on suurenenud. K. a. esimese 9 kuu jooksul veetud välja kaupu 28 430 000 lit. väärtuses m. a. 27 711 176 lit. vastu.

Lindude väljavedu on arenenud kavakindlalt alles viimasel ajal. On ehitatud uusi sellekohaseid kuure ja tapamaju Kaunases, millised võivad mahutada korraga 30 000 kodulindu. Säärane asutus on ka ehitatud Šiauliais. 1935. a. osteti kokku 13 000 kana, järgmisel aastal juba 50 000 ja k. a. 9 kuul 95 000, mis arv aasta lõpuks peaks suurene-ma 150 000-le.

Seevastu ei ole hanede ega partide väljaveol erilisi väljavaateid, kuna saab arvestada ainult piiratud turgu Saksas. Häid väljaveoteid on kalkunite väljaveoks. Oleks võimalik vedada välja kuni 5 korda rohkem.

Konservide valmistus areneb eriti soodsalt. Aktsiaseltsi konservivabrikud Kaunases ja Panevežyses töötavad täie koormisega. Nõudmine kurgikonservide järele on nii suur, et suudetakse rahuldada ainult osa sise- ja välismaisi nõudeid. Kurkide kokkuost tõuseb 2 milj. 10 milj.-le.

Konservkurke (ka -oad ja -porgandid) turustatakse suuremosalt P.-Ameerika Ühendriiges, mistõttu viimasel ajal kaubandussuhted mõlema maa vahel on tihenunud. Ameerika leedulaste algatusel on juba mõne aasta eest asutatud P.-Ameerika Ühendriiges ühing, mille ülesandeks on leedu kaupade turustamine. Sääraseid kaubandusühinguid tahetakse veelgi asutada.

A/s teostab praegu ehitusi ligi 2 milj. lit. väärtuses. Ehituselolevad loomalaudad mahutavad kuni 600 looma. Klaipedas suurendatakse külmutushoonet kahe korra võrra ja ehitatakse veel uusi abihooned.

Kuukiri „Konjunktuur“

avaldab Konjunktuurinstituudi uurimistöid ja annab Konjunktuurindekseis arvulisi ülevaateid majanduselu kohta originaalsel ja piltlikul kujul.

Kuukiri „KONJUNKTUUR“ ilmub iga kuu algul vihkudena 64—80 lk.
 Tellimishind . . . . . Kr. 8.— aastas, poolaastas Kr. 5.—
 ühes nädalajärja „MAJANDUSTEADETEGA“ „ 12.— aastas, poolaastas „ 7.—